

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Papirii Massoni Descriptio Flvminvm Galliae, Qva Francia Est

Masson, Jean Papire

Parisiis, 1678

Seqvana.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13059

SEQVANA.

ANCELLI oppidulum in via militari positum euntibus Lutetia Diuionem Burgundiæ urbem, abest à fonte *Sequana* duobus passuum millibus, & patronus loci parrochiæque Cancellorum in Diocesi Hedueni positæ, est *Antimus* Bithiniæ Episcopus: Dominus vero Abbas *Flauinii* in edito colle constituti. Iter autem prosequentibus ab illo fonte occurrit proximum oppidum sancti *Sequani* in imavalle positum, Lingonensis Diocesis, non Heduorum, syluaque colli imposita *Betsaya* dicitur, estque in territorio cœnobii. Itaque *Sequanam* flumen neque à *Sequanis* trans *Ararim* populis, neque à *Sequano* sanctissimo viro appellatum constat, etsi castellum in quo natus est ultra *Sustionem* fluuium parum abest. Fons autem mediocris

SEQVANA.

Seyne, r. Chaneaux. Dijon.

Antesme. Flauigny.

S. Sainne.

SEQUANA.

nec depresso, nec alto situs loco, nihilque admirandi habet, præterquam quod tantæ rei initium est; magnum enim flumen parit, duabus leucis à sancto Sequano intra sylvam Cancellorum pertinentem ad Abbatem ejusdem Monasterii S. Sequani, & infra templum fons oritur magna aquarum copia erumpens: ac primùm acceptis aliquot riuulis Sequana occulta alluione accrescit. Cæsar ita appellat flumen quod nunc describimus. Hoc nullo pene nomine fluere videtur vsque *Aseyum Ducis & Castellionem*, ubi ligneo ponte transitur. Quo in oppido Monasterium est Ordinis Benedictini, de quo quidem Castellione Poëta Guillelmus Armoricus in *Philippide*:

*Aysé le Duc.
Chastillon.*

*Et castrum Castellio nomine
vicius*

*Nobilis,
Quem fluvium medium retinentis per-*

*sequana nobilium pater, instructor-
que virorum.*

Ab eo loco *Barum* fluendo peruenit,

uenit, quod vulgo Sequanicum incolæ vocant, propter Barum ad Albam amnem situm, vt adjectione fluviorum distinguantur. Prope Tricassinorum urbem Episcopatu inclytam, quam *Trecas Campania urbem*, Gregorius libro 8. capit. 13. vocat.

SEQUANA.
BAR
sur-Seine.
Bar
sur-Aulbe.
TROYES.

Henricus libro tertio.

Lupus est ex nomine lectus

Nobilis Augustæ quondam qui forte Treccarum

Præsul erat.

Ammianus libr. 16. *Breui sicut solebat otio cum milite recreatus, ad Tricassinos tendebat.*

Et paulò post :

Proinde certiori jam spe ad resistendum ingruentibus confirmatus per multa discrimina venerat Tricassas, ad eò insperatus, vt eo portas pone pulsante diffusa multitudinis barbara metu aditus urbis non sine anxia panderetur ambage. A qua vrbe, Catalanum

Chaalons
sur-Marne.
Les Vannes.

ad Matronam distat, vt hoc obiter dicam, leucis duabus & viginti. Et Vanna quidem Tricassinæ supra eum sunt, à quibus per distinctum alueum tertia pars Sequanici flu-

ncia
loco,
præ-
nitium
parit,
quano
perti-
a Mo-
a tem-
uarum
n ac-
na oc-
Cæsar
c def-
omine
D
pon-
Mo-
ictini,
Poëta
hilip-
omine
is per-
uctor-
per-
uenit,

SEQUANA.

minis educitur, versusque portam
urbis nomine Crocelliam, aut Bur-
gundicam, si mauis apertius lo-
qui. Distant autem Vannæ illæ
quarta parte leucæ à mœnibus, est.

SANCY.

ni, quem *Sanceium* incolæ vocant,
& moletrinx quædam. Ibi ite-

Mon-
stier la
Celle.

rum per alium alueum portio flu-
minis in urbem labitur. Est & ri-
uulus è S. Martini fonte juxta *Cel-*
las Monasterium ortus, isque intus
decurrens, tandem in fossas urbis
illabitur, eique vicinior est, ab or-

Fossej.

tu solis, quippe à *Fossiaco* Virgi-
num templo sclopeti ictu tantum
distans. hoc artificio majorum in-
troducti in urbem duo distincti al-
uei, vbi exiere citò coeunt cum
tertia parte fluminis, à qua dis-
juncti diuisique fuerant, ac jam ple-

Nogent
sur Sei-
ne.

Aube, r.
Aubet-
te.

no alueo Sequana fluit, *Novigen-*
tum petens. Ad *Albam* amnem jam
venio, qui & *Albula* in vetustis ta-
bulis etiam dicitur. Huic vicinum
oppidum *Barium* nuncupatur, & in
vita Bernardi Clareuallensis hæc
verba reperio. *Erat Clarauallis lo-*
cus in territorio Lingone nsi non longe

à fluvio Alba situs antiqua spelunca
 latronum. Pleno enim cursu Alba
 à Clarevallenfium muris distat ja-
 ctu balistæ vi impulsæ & erumpen-
 tis ex ea sagittæ, sed riuus ab Alba
 deductus per cœnobium Clareval-
 lense fluit. Et Victorianus Annalis
 iisdem penè verbis utitur. *Clara-*
vallis non longè à fluvio Alba anti-
quitus fuit spelunca latronum que di-
citur vallis absintialis, vel propter
amaritudinem loci. Id verò Monaste-
 rium in ripa Albæ situm est ordinis
 Cisterciensis, ad Lingonensem Diœ-
 cesim pertinens, distansque quinque
 tantùm leucis à prima & præcipua
 Lingonum vrbe quæ Episcopatus
 est. Supra id Monasterium sta-
 gnum ingens visitur, in quod fluit
 riuulus è fonte Albæ scaturiens
 mille quingentis passibus in via
 Diuionensi, & in parua valle
 sub procera quercu oritur, major-
 que est fonte Sequanæ in quem la-
 bitur, vt famæ majoris in am-
 nem. De Alba Guillelmus Brito
 poëta ita cecinit Philippidos libr.
 nono :

SEQUA-
NA.Clair-
vallis.

124 *Pap. Mass. desc. Francia*
Partibus armiferis quas irrigat Alba
fluentis,

SEOVA-
NA.

Et Materna vago tendens per plana
recursu.

Cha-
steau-
Villain.

Inde *Castrum Villanum* petens
ac prope *Barium* decurrens, &
juxta *Belliloci* cœnobium ordinis

Rame-
ru.

Arcies.

Præmonstratensis sub *Dicœcesi Tri-*
castium, mox *Ramerudense* ca-
strum, & *Arceiam* antiquam ur-
bem, de qua in *Itinerario Anto-*
nini fit mentio celebris. *Nicolaus*
Camuzat flamen *Ecclesiæ Tricaf-*
sinorum vir eruditus, & amicus
meus, qui *fluvios* penè omnes
Campaniæ meo rogatu perquisivit,
reperit etiam in agone *Martyris*
Balsemii, tempore *Vandalorum*,
in territorio *Tricastino* eum pro
Christi nomine occisum esse, vitam-
que ejus in antiquissimo libro ex-
scripsit, in qua hæc sunt verba:
Tandem verò attingens loca Campa-
næ d. venit ad quandam civitatem
Arceias nomine, nam dicitur in illo
tempore civitas fuisse, nunc autem
villam omnes non ignoramus esse.
Cujus Martyris lipsana adhuc ser-

uantur in Templo prioratus Rame-
 rudensis, vnde Arciacensis Campa-
 nia dicitur apud Aimoinum histo-
 ricum libro quarto capite primo.
 Sanè Campaniæ nomen in genere
 sumptum vno tantum loco repe-
 rio, cùm Aimoinus capit. 39. Lu-
 pum Ducem Campaniensem vocat
 nulla adjecta distinctione, cùm ali-
 quot locis Campaniam Remensem
 attingat, vt capit. 12. 15. 23. libri ter-
 tii. Initio verò quarti Catalaunen-
 sem Campaniam disertè proferens.
Sigiberto, inquit, *cum Burgundio-*
nibus in Campania Catalaunensi oc-
currit Clotarius. At Paulus Diaconus
 libro quinto de eadem Campania
 Catalaunensi sic ait: cùm de pugna
 Theoderici Gothorum Regis atque
 Aëtii aduersus Attilam loquitur in
 hunc modum. *Conuenitur ex utra-*
que parte in campis Catalaunicis, qui-
centum in longitudine leucis, & in
latitudine septuaginta duabus (vt
Gallis mos est metiri) feruntur. Idem
 scriptor postea addit, *Eo siquidem*
prælio in campis Catalaunicis centum
octoginta millia hominum caesa refe-
runtur, tantumque est sanguinis ef-

SECVA-
 NA.

SEQVA-
NA.

fusum, ut paruulus qui ibidem la-
 bebatur riuius, immodicus subitotor-
 rens effectus cadauera secum traher-
 ret peremptorum. Cujus fluii no-
 men postea dicemus cum ad Vi-
 dulæ & Axonæ descriptionem ve-
 nerimus. Illa autem clausula, ut
 Gallis leucas mos est metiri, quomo-
 do intelligenda sit est facile inter-
 pretari, si utamur Hieronymi te-
 stimonio in Ioelem. Vnaqueque,
 inquit gens certa viarum spatia suis
 appellat nominibus; nam & Latini
 mille passus vocant, & Galli leucas,
 Perse parasangas, & rastas uni-
 uersa Germania. De quarum veteri
 interuallo si quis adhuc laborat,
 succurret illi Marcellinus, cuius
 hæc sunt verba. *Et quoniam,* in-
 quit, *à loco unde Romana promoti*
sunt signa adusque vallum Barbari-
cum quarta leuca signabatur & deci-
ma, id est, unum & viginti millia pas-
sum. Postmodum *Planceium*, anti-
 Plancy. qui nominis castellum, cuius do-
 minum Nicetas in expugnatione
 Constantinopolis ut bellica laude
 formidabilem, ac giganti persimi-
 lem statura admiratur. Et *Angula-*
 Angu-
 re.

riam
 Epif
 tem
 è qu
 dim
 lam
 mir
 que
 mo
 sis
 den
 citi
 Car
 per
 flu
 pol
 ter
 pro
 biu
 leu
 vic
 ab
 La
 nis
 M
 ge
 cie
 ch
 flu

riam Baroniam, vt ita loquar, ab
Episcopatu Tricassium dependen-
tem, cuius proprietarius vnus est
è quatuor Paribus Episcopatus. Ad-
dimus Angulariam villam & insu-
lam quæ juxta eam sita est, in flu-
mine Alba positam esse. *Vrsa* quo-
que sive *Vssa* oritur in paruo ad-
modum loco Diœcesis Lingonen-
sis nomine *Beneurio* in parte ejus-
dem vici, quæ *Vrsa* ab incolis di-
citur, qui distat duabus leucis à
Carthusia Lugniensi. Buras inde
per *Rixem* vicum fluit, vbi alium
fluuiolum subit nomine *Crensam*, *Crenses*
postea eandem *Carthusiam* præ-
terfluit, & quinta aut sexta leuca
prope *Miras*, Cisterciense cœno-
bium, atque à *Sequanam* excipitur
leuca vna ab eodem Monasterio in
vico *Villanouana*, qui non longè
abest à *Bario* super *Sequanam*.
Lagnia verò in vico ejusdem nomi-
nis scaturit milliari etiam vno supra
Molismam sub eadem Diœcesi Lin-
gonum, quod cœnobium est Cister-
ciense: denique per *Riceium* parro-
chiam ex tribus vicis compositam
fluens, in *Sequanam* labitur prope

SEQUANA.

Orse, r.

Crenses

Legnes;
r.Moles-
me.

SEQVA
NA.*Arse, r.*

castrum *Polisam*, salaresque in eo capiuntur quos tructas vulgò appellant, delicatissimi saporis, deliciaeque mensarum. In eum quoque influit *Arfia* amnis, quæ causa est, ut ob concursum horum trium riuorum ad pontem illius oppidi influentium *Galliæ* rithmo dici soleat.

Orse, Arse, Leigne & Seyne

Abordent au pont de Bar sur Seyne.

Id est, *Vrsa, Arfia, Lagnia* in *Sequanam* influunt ad pontem *Barrensem*.

In vita *Sancti Aventini* reperio hæc verba: *Exinde remouit se sponte sua, & petit insulam septem millibus ferè ab urbe Tricassium distantem, quam alueus Sequane vel Ose fluminis in modum coronæ circundant.* (Ea *Marchionatus* titulo hodie exornatur) quem alii codices simpliciter

Lozain,
L.

Losam appellant. Oritur verò apud *Capellam Molismæ* cœnobio tributam, sex aut septem milliaribus ab urbe *Tricassinorum* distantem, apud *Osam*, ac tandem prope *Sanceium* vicum quarta parte milliaris ab eadem disparatam, vbi *Vannas Tricassinæ* esse demonstrauius,

in Sequanam funditur. Est *Mo-* SEQVA-
nasterium Deruense in Diœcesi Ca- NA.
talaunensi prope amnem Vige- Mon-
ram, de quo *Vsuardus* in Marty- stier en
rologio ad 17. Cal. Nouembres Der.
ipso die, in *Deruo Monasterio* Voire, r.
translatio Sancti Bercharij Abbatis
& Martyris. Is oritur apud *Sum-*
nam Veram *Tricassinæ* Diœceseos,
nam ita nunc dicitur, vicum à
Deruo sylva distantem vno tan-
tùm milliari: acceptisque aliquot
fluuiolis in *Albam* influit. In eandem
etiam labitur *Almantia*, ortus è *Sira* Aman-
fonte supra vicum *Amanciam*, in ce, r.
quem fluit, tum *Radonis* villam ac
prope *Monasterium Iunifontis*, quod
est *Ordinis Præmonstratensium* in
Diœcesi *Tricassinorum*: denique
Matholium, apud quem vicum in
Albam funditur, nec cursum lon-
giorem duobus milliariibus habere
dicitur. A qua vrbe quinto aut sexto
milliari est exiguus amnis *Ausona*, Ausona,
in comitatu *Briennensi* qui oritur r.
è stagno *Brantignino*, prope *Pif-*
neium vicum, nobilissimæ *Lu-*
cemburgensis familiæ, infraque
Albam influit apud *Cocloyan* igno-

SEOVA.
NA.*Lustrum*,
r.*Barsam*,
r.

bilem vicum. *Lustria* quoque amnis
 è fontibus *Malliaci*, id vici nomen
 est, qui distat à Catalauno decem
 miliaribus, totidem ab vrbe Tri-
 cassina, deinde *Lustriam* vicum ad-
 dit, à quo nomen videtur accepisse,
 in cuius templo *Lipsana Tancha*
 virginis & Martyris à circumvicinis
 populis maxima frequentia colun-
 tur, quia ibidem pro Christi nomine
 tempore Vandalico, vt acta refe-
 runt, decollata est. Inde *Vinellam* vi-
 cum fluit parum distantem ab Alba
 in quam mergitur. Hic amnis ultra
 tria miliaria non progressus abun-
 dat troctis. Ad *Barsam* amnem nunc
 venio, de quo in veteri instrumento
 & Cartulario hæc verba reperiun-
 tur. *Sub monastico ordine in cellula*
que Deruus vocatur super fluvium
Barsam. Et paulo post. *Ex vno late-*
re fluvio Barsæ. Deruus autem sylua
 ingens olim fuit, prope quam Mo-
 nasterium Ordinis Sancti Benedicti
 exædificatum est, postea excisis &
 euulsis è terra arborum radicibus
 in culturam redacta. Ad mona-
 chos verò Deruenses scio episto-
 lam esse apud Gerbertum ex Re-

per fluviam.

131

mensi, Ravennæque Archiepiscopo Romanum Pontificem, cujus codicem epistolarum aliquando edituri in lucem sumus, magno Gallia & finitimæ Germaniæ cis Rhenum sitæ commodo. Oritur autem Barfa apud *Vandoperam*, Diœcesis Lingonensis castrum, quod *Vandourense* & *Vandoperosum* etiam dicitur, isque fluvius prope *Tricassinorum* urbem à qua vix distat quarta parte miliaris, in *Sequanam* labitur. Hoc verò flumen *Arduconem* amnem accipit. Is fluit apud *Paraclitum Virginum Monasterium* *Heloisæ* doctissimæ feminae, cui notus erat *Abailardus* Philosophus atque Theologus suorum temporum excellentis ingenii, ac dicere solitus illud *Tullianum*, *Mihi solitudo & recessus provincia est*, à quo *Nouigentum* vsque duo millia passuum numerari scio. Sunt qui id flumen *Arduceum* vocent, & antiquiores sic appellabant inspectis veteribus tabulis quæ sic habent. Denique *Alba* nauicularum patiens, & *piscosus* admodum, inter *Saronem* & *Marciliacum* vi-

SEQVANA.

Vandourense.

Ardusson, r.

SEQUA-
NA.

cos super Sequanam in ipsum euolu-
uitur, vnde popularis versus cir-
cunfertur.

Entre Marcilly & Saron

Le fleuve d' Aube perd son nom.

Tran-
sault.

Id est, inter Marcilliacum & Sa-
ronem amisso nomine suo, Alba
in Sequanam influit. *Tranquillus*
vicus, qui vulgo *Trancault* appel-
latur, à Trecensi vrbe nouem leu-
cis distat, diuiditurque in duas par-
tes, quarum vna Parrochiam Ec-
clesiam prope est, altera castrum
loci respicit. Hæ duæ mansiones
diuiduntur & separantur concursu
duorum riuulorum, quorum alteri

Sorme,
r.

nomen est *Sorme*, qui oritur è vico
S. Lupiani loci religione celebris,
qui distat à Tranquillo duabus leu-
cis, & septem ab vrbe Trecensi. Ab-

Loruin,
r.

terrius nomine *Loruinus*, qui ori-
tur è collibus *Ville noue ad diuites*
homines, sic enim vulgus vocat,
castellum olim munitum cura pro-
cerum *Æsternensium*, vbi pen-
dentibus propter religionis causam
discordiis acre bellum gerebatur, à
Fossiano militari viro combustum
est 1577. Hi duo amnes permixti

per flumina.

133

propè castrum vetus Tranquilli fa- SEQVA-
cientes magnam & largam plani- NA.
ciem pratorum in Sequanam excur-
runt vico nomine *Atisio* in Seno-
nensi diœcesi, sub *Nogenio* sive *No-*
gento in diœcesi Trecensi duabus
leucis aut circiter à Nogeno, &
quinque paruulis à Tranquillo. Et
Sorma quidem, quæ apud Sanctum
Lupianum oritur, irrigat vicos *Bar-*
sonum, *Marcilium*, *Bercenaium*, &
aliquot insuper, *Tranquillum* vbi
Loruinus Sormæ permiscetur, ab
eoque loco permixti irrigant *Soli-*
gninum, *Bonium*, *Trignellium* Vrsi-
norum procerum, qui sunt marchio-
nes eiusdem, & aliquot præterea
locis excurrunt in Sequanam flu-
men. Beatus *Aper* in suburbio Au- S. Eus-
gustæ Trecorum vico, qui Tran- pre.
quillus dicitur, præsentis vitæ sum-
sit exordium. Discessit autem è cor-
pore septimo decimo Kal. Octob. ac
fuisse narratur Episcopus Tullen-
sis, nec aliud memoria dignum ea vi-
ta continet, ad eundem diem Epif-
copus fuisse Tulli ab Vsuardo refer-
tur. In suburbiis Tulli Leucorum
Abbatia S. Apri in eo sita, hoc no-

SEQUA-
NA.

mine censetur. Sed & alibi in Apri-
vita leguntur hæc verba: *Diuus Aper*
è Tranquillo suburbio à trecis septem
millibus distante oriundus fuit. Gla-
ber vero cap. 5. lib. 1. Ortus est, ait,
vir quidam in pago Tricassino ex in-
fimo rusticorum genere Astingus no-
mine, in vico qui Tranquillus dicitur
tribus à civitate milliariibus. Quo in
spatio Glaber & se & nos decepit,
abest enim Tranquillus à Trecenti
vrbe nouem grandioribus leucis, in
eadem diœcesi situs, idque constat
testimonio viatorum, qui centies ab
vrbe Tranquillum vicum adierunt,

Nogent
sur Sei-
ne.

Nonigentum ad Sequanam, sic di-
ctum ab eo fluuio & ponte in eo à
maioribus constructo. Nec verò
prætereundum est nauigia onusta
sale aduerso Sequana ex Oceano
venientia longius illo oppido non
progredi, sed salem ad Tricassinos
& alias vrbes terra vehi. Ab illo op-
pido progreditur Sequana ad Mo-
nasteriolum Diui Martini, vbi Icauna
amnis in illum influens, quem ve-
teres sic appellabant, deficere ibi,
id est, nomen amittere vulgò dici-
tur. Inter cæteros enim Herricus

Monste-
reau
faut-
Yone.qui C
Gern
scitè
tur.

Cui

Et

mira

li à C

ita se

super

vrbe

tus.

mas

Lug

Cæte

Yona

amn

ros

Pon

diœc

blica

Hic

Bass

ab

Pon

sus

glo

qui Carolo Caluo floruit , & vitam
Germani Autissiodorensis Episcopi
scitè perscripsit , ita de illo loqui-
tur.

*Fluuius tamen interiecto
Cui prius Icauna nomen largita ve-
tustas.*

Et consequutis seculis in vita &
miraculis Sancti Romani patria Ita-
lià Gisleberto Monacho Senonensi
ita scriptum est. *In villam Senonum
super Icaunam flumen*, ubi villam pro
vrbe dicit, Gallicum morem sequu-
tus. Solemus enim vrbes vel maxi-
mas villarum nomine appellare , vt
Lugdunum , Tholosam , Lutetiam.
Cæterum hodie non Icaunam , sed
Yonam id flumen vocamus. *Sania* Senin, r
annis non exiguus fluit propè mu-
ros cœnobij Virginis Mariæ apud
Pontiniacum ordinis Cisterciensis in
diœcesi Altissiodorensi , quem pu-
blica instrumenta *Sanaem* vocant.
Hic annis in *Yonam* influit infra
Bassonem exiguum oppidum positum
ab Altissiodoro tribus miliaribus. De
Pontiniaco autem scribitur hic ver-
sus de beato Edmundo genere An-
glo :

SEQUA- Et Pontiniacum pons exulis, hortus
NA. sylvum.

Ponti- De Armentione, Floriacensis scrip-
gny. tor anonymus libro quarto cap. 12.
Armā- sic ait: *Castrum quoddam in Burgun-*
son, r. *dia partibus in latere montis supra*
fluvium Armantionem vocabulo situm,
adiacenti regioni nomen dedit.

Töner- *Namque à Tornodoro vicina regio*
re. *Tornodorensis dicitur. Hic autem flu-*
uius Senimurum alluit, postea Ra-
uerias atque Taulacum oppidula
fuit: deinde à Flaviaco progressus
montem Barri præterfluit. de quo
castro sic in vita Bernardi Clareual-
lensis vocati, capite primo: Mater
eius Aleth erat, ex castro cui nomen

Mont- *Montis-Barri: demum propè S. Flo-*
Bar. *rentij modicum opimumque oppi-*
dum, labitur in Ionam, in portu
Chernij vici admodum ampli quar-
to milliari ab Autissiodoro. Vnde
Glaber historicus cap. 1. lib. 2. Ca-
strum, ait, Sancti Florentini est super
Armantionem fluvium. Et de hoc qui-
dem Armantione accolæ dicunt.

Armanson

Mauvaise rivièrè, & bon poisson.

Id est, bonum esse piscem illius

amnis, etsi noxij; plures enim gurgites habet, periculosusque est. Serariius per *Nucetum* Burgundiae oppidulum similiter in Icaunam decurrit. Hæc exigua flumina vna cum *Cura* amne, qui propè *Clametiaccum* fontem habet, acceptoque *Aualone* fluuiolo, & cæteris aliquot riuulis amnibusque, fecere vt crates lignorum valdè necessariæ vrbi Lutetiae aqua perfusæ fluant, carboque & vinum nauiculis vehantur. Icauna itaque supra *Crepantium* nobile oppidum oritur, ipsumque interluit. Deinde *Autissiodorum* urbem, quæ *Autricus* olim dicebatur, ut ex *Henrico Sancti Germani* monacho & poëta didicimus, simul ex *Constantio* ciue Lugdunensi, qui eiusdem *Germani* vitam scripsit *Valentiniani* tertij temporibus, multoque antiquior est. Sic enim in vita *S. Peregrini*, *Peregrinus* & socij *Autricum*, quod nunc *Autissiodorum* dicitur, intrepidè perueniunt. De *Autissiodoro* autè apud *Ammianum* hæc ipsa verba esse scio. *Julianus* ab *Augustoduno* *Autissiodorum* peruenit, inde ad *Tricassinos*. Et quidem in conspectu

Si. Qu. 1.
NA.
Le Sc.
rain, r.

La Cis.
re, r.
Aua-
lon, r.

Crenat.

ncia
ortus a
s scrip.
cap. 12.
Burgun-
is supra
abulo si-
m dedit.
ra regio
item flu-
teà Ra-
ppidula
ogressus
de quo
Clareual-
: Mater
ui nomen
è S. Flo-
ue oppi-
in portu
pli quar-
o. Vnde
o. 2. Ca-
i est super
hoc qui
cunt.
on
oison.
em illius

SIQVA-
NA.

Altissiodorensis oppidi interposito
Icauna fluvio S. Germanus Mona-
sterium collocavit, ut idem Con-
stantius Lugdunensis in eius vita ait.

Alise.

Armentio in regione Mandubio-
rum ortus, qui nunc ab *Alexia* gen-
tis illius munito quondam oppido
Alsenses appellantur, acceptis ali-
quot fluviolis, quorum vnus *Sine-*

Semur
en l' Au
xois.

murum oppidum alluit. De Sinemu-
ro anonymus quidam vetus auctor
eruditus, monachus Foriacensis an-
te sexcentos annos loquitur cap. 43.
lib. 4. de miraculis sancti Benedicti
his verbis: *Quidam nobilium Gau-
fridus nomine, prepotens vir dominus
castri quod Sinemurus vocatur, &c.*
Quod idcirco dictum est, ne quis
id oppidum post id tempus sexcen-
torum annorum conditum putet,
& recens constructum existimet. De
Alexia verò Mandubiorum oppido
Cæsar libro septimo de bello Gal-
lico. *Ipsum erat oppidum, inquit, in
colle summo admodum editum loco,
ut nisi obsidione oppugnari non posse
videretur. Eius collis radices, duo
duabus ex partibus flumina sublu-
ebant.* Herricus Altissiodorensis qui

sub Carolo Caluo floruit, id oppidum *SEQVA-*
Alesiam vocat ab alendo, quod pin- *NA.*

gui pane alat colonos. Alesiensis enim regio frumentaria valde est, vt Santonum agri & Belsia Carnurum. Postremò idem Herricus:

Nunc restant veteris tantum vestigia castri.

Templum *Beata Regina*, & fons *sainte*
 lubris aquæ & concursus peregrino- *Regne,*

rum aquâ illius ad sanitatem recuperandam vtentium, locum hodie clarum faciunt. Vsuardus ad septimum Idus Septembris. In territorio

Augustodunensi, inquit, *Sanctæ Regina Virginis*, quæ sub Consule Olibrio eculei, carceris, ac lampadum perpeffa supplicia, tandem capitali sententia piri est iussa.

Alexiam igitur veterem in summo colle sitam fuisse apparet, aut vt Strabo loquitur, in sublimi locatam tumulo cingentibus montibus & fluuiis duobus, cuius collis radices, vt ait Cæsar, duabus ex partibus flumina subliebant. Locum vbi Alexia fuit, hodie Alexiæ montem vocamus, in cuius pendenti à Septentrionibus Occidentem spectando situs est vicus reti-

SEQVA.
N.º

nens veteris Alesia nomen. Duo flumina quorum Cæsar mentionem facit, siue duo riui qui radices eius montis subluunt, in quo oppidum situm erat, qui perpetuò fluunt, proptereaque flumina ab eo dicuntur, alioquin parum digni hoc nomine iudicarentur, cum fluminis nomen non conueniat tenuibus riuis, neque attribui soleat aquarum copia carentibus. Hi enim duo riui non excedunt latitudine tres aut quatuor ad summum, vt vocamus, thesias, si habeatur ratio vt haberi solet lapsus eorum cursusve quotidiani. Ambo igitur defluunt aut descendunt ab ortu solis. Verùm is qui à Septentrionibus venit, & Gallica lingua

Oserain *Oserain* appellatur à nomine veteris templi paganorum quod aiunt Osiri dicatum fuisse, vbi situs est prioratus Sancti Maximi, aut vt vulgò dicimus *S. Mesmyn*, & vicus infra quem oritur distans quinque leucis aut circiter ab Alexia vnde Osiris defluit, decurritve plures vicos, nominatim eos quos subjicio, *Auos-*
Villerni *nam*, *Villam Berninum*, *Altam rup-*
Flauigni. *pem*, & radices vrbis *Flauinia*, in

qua est Benedictini ordinis cœno SEQVA
 bium, videlicet Sancti Petri Apo NA.
 stolorum Principis, diœcesis Augu-
 stoduni Heduorum magnæ auctori-
 tatis & nominis. Vrbs autem illa sa-
 tis munita satisque valida est, aspi-
 ciens vidensque montem Alexiæ,
 qui vna tantùm leuca abest, id est
 duobus passuum millibus aut am-
 plius, secundùm morem regionis.
 Alter riuus à meridie fluit, ac *Loza* Loze,
 nomen habet: sed cur ita appelletur
 nemo est in illa regione qui ratio-
 nem reddiderit. Itaque primoge-
 nium nomen meritò censerì debet.
 Apud *Blaisium* oritur, quod Baro-
 niæ nomen est; domusque eleganter
 exædificatæ ac sitæ quatuor leucis
 supra Alexiam, distansque à fonte
 Osiris siue Oserani, vt nunc vocant,
 quatuor transuersis leucis: à Blaisio
 decurrit per S. Helix prioratum, *Te-
 nissam* Baronix dignitate insignem
 locum, & *Gresigninum* atque alios.
 Postmodum irrigat Alexiæ montem
 Mandubiorum à meridie.

Cùm autem hi duo riui decurrere
 planiciem circiter passuum sex mil-
 le, influunt in maiorem amnem, cui

SEQVA- *Brena* nomen, idque apud insulam
 NA. Antoniam, vbi vnum corpus fa-
 Brenne, ciunt hi duo riui, Oseranus & Lo-
 r. za, Brenaque eos excipiens: sed
 duo priores nomen amittunt. Brena
 igitur oritur apud *Subrenonem* anti-
 quam in Burgundia Baroniam, ac
 fluit per *Albigninum*, *Buceam*, *Vi-*
tellium Baronie titulo ornatum, *Pa-*
sangias, *Leuniacum* vini optimi fe-
 racissimum, *Polleniacum*, *Lalmas*.
 Qua in planicie referuntur Galli
 olim aduersus Vercingentorigem
 fortiter dimicasse, occisorumque
 eo praelio cadauera ibi sepulta ru-
 stici aiunt. Ab ea planicie Brena
 fertur iuxta montem Bardorum, qui
 sacerdotes dicuntur fuisse veterum
 Druidarum.

Mont-
 Bar.

Si fama non fallit fidem;
 vt Ausonij versu vtamur. Ambari
 necessarij & consanguinei Heduo-
 rum, vt Cæsar ait libro primo. Bre-
 na verò duas adhuc leucas fluens in
 Armentionem labitur supra Roge-
 montis Abbatiam Virginum ordi-
 nis sancti Benedicti loco, quem ac-
 colæ Bergas vocant. At Armentio
 accepto Brena fluit *Anciumfrancum*,

Ancy le
 Franc.

id est liberum. Ancium sanè ad
 Comitem Tornodori pertinet, est-
 que vnum ex pulcherrimis ædificiis
 vel structuris Regni. Inde Armen-
 tio idem propè *Tornodorum* accedit:
 centesimo enim passu ab eo tantum
 abest. Deinde Regniensem Abba-
 tiam sanè celebrem penè attingit.
 Denique cis Altissiodorum in Icau-
 nam flumen apud Chenij portum
 effunditur. Quidam tamen *Bonardij*
 id fieri dicunt propè *Bassotium* vi-
 cum, loco quem rustici appellant
Os Armentionis, id est buccam siue
 ostium, vulgò *la gorge d'Armençon*.
 Cura quoque citra Crepatium &
 Autissiodorum in Ionam labitur. In
 eadem Autissiodorensi diocesi op-
 pidum *Clementiacum* situm est, op-
 pidum inquam commodius per flu-
 uium Icaunam vehendis mercibus
 rebusque omnis generis *Monasterio-*
lum vsque quod Diuo Martino, vt
 suprà diximus, dicatum est, atque à
Launomari Blesensi cænobio depen-
 det. Et apud *Monasteriolum* quidem
 deficere Iona vulgò dicitur: & iu-
 re, quia ibi Sequanam ingressus
 nomen amittit. Porro Clemencia

SEQUAN-
NA.

Tõnerre
Regny.

Bassons.

Os.
La bou-
che
d'Ar-
mençon.

S. Lau-
ner.
Monste-
reau
faut-
Yone.

SEQUA-
NA.

Cha-
stiau-
Chinon
Moruāt

Ben-
way.

cum Niuernensi territorio recens
additum est, etsi in diœcesi Altissio-
dorensium verè positum, ac in ve-
tustis tabulis Clemenciaci nomen
habet. *Castricium* verò in edito col-
le situm leucis à Niuernarum vrbe
tredecim *Morundia* caput est, vnde
crates lignorum Crepantium Altis-
siodorumque per Ionam & Sequa-
nam Lutetiam vehuntur, quod ma-
iores nostri facere aut tentare ante
annos sexaginta non nouerant. Sed
necessitas quas artes non inuenit?
Bibracte Gallicè dicitur *Beuray*,
mons eiusdem Mornundiaë, super
quo Franciscanorum templum est;
habenturque nundinaë singulis an-
nis, calendis, id est prima die Maij,
quæ incipiunt post mediam noctem,
& perseverant vsque ad horam
octauam matutinam tantùm. Apud
Morundios vico *Natalonio* oritur
fluuus cadens ex alta rupe, ma-
gnumque strepitum & murmur
edit, ac propter saltum quem facit
oriens, *Saltus* appellatur, vsque ad
Suram parrochiam: quamprimum
autem ortus est moletrinam agit.

Ad Monasteriolum reuertor, idque

ad

ad Briam pertinere, quod regionis SEQUANA
nomen est Campaniæ vicinum, le- NA
ctores monitos velim. Quam regio- sault. r
nem Aimoinus historicus *Satum* sault. r
Brigiensem appellat. Villonoxæ flu- Ville-
uiolus oritur in Bria superiori pro- nosse, r.
pè Abbatiam *Nestensem*, cui nomen Neste.
Quieti in diœcesi Trecensi, in Se- Repos.
quanam mergitur. Et Villonoxæ
quidem Pyrites lapis in vineis mul-
tus reperitur, quo passim in Gallia
vtimur. Iona verò cis Altissiodorum
Iuueniacum oppidulum, mox cele-
brem Senonum urbem alluit. Ex
membrana veteri scripta apud Pon-
tiniacum anno millesimo centesimo
tricesimo, hæc verba ad me missa
sunt. *Lamboya fluius in Vennam* Lam-
defluit, & Venna versus Senonum cur- boye, r.
rit. Hunc autem Senones ipsi Vene- Venus.
tam appellant in antiquis tabulis
quas habent. *Villare* vicinomen est,
cujus territorium vsque ad eum am-
nem excurrit. Antiquitus fuisse vr-
bem muro cinctam, & quatuor por-
tas habentem constans adhuc fama
est, atque instrumentum publicum
adhuc superest, in quo hæc verba
leguntur: *Archipresbyter Venetensis*

ncia
recens
Altissio-
c in ve-
nomen
dito col-
am vrbe
st, vnde
m Altif-
Sequa-
quod ma-
are ante
ant. Sed
inuenit?
Beuvray,
e, super
lum est;
gulis an-
lie Maij,
noctem,
horam
m. Apud
io oritur
pe, ma-
murmur
nem facit
ysque ad
primum
am agit.
or, idque
ad

SEQVA-
NA.

presbyteros congregat ad Escheias quas Veneta flument alluit. Itaque Veneta amnis qui est Venena absque dubio oritur vno milliari à Tricassinorum vrbe, è fontibus *Gelanis* in parrochia *Toruillari*. Sunt enim publica documenta membranæ cœnobij *Vallis Lucentis* vbi fons Venenæ visitur in paruo & ignobili loco, à quo vsque ad ostium suum in Ionam sunt milliaria vndecim numeranda, triginta tres moletrinae varij generis, quædam frumentariae aut quibus secala siue siligo teritur, alia quibus papyrus fit, alia fullonibus vtiles ob pannorum vsum. Octo etiam riuli qui in eum fluunt, quorum primus à fontibus, qui *Busseii* consistunt. In tribu sancti *Leobaldi* duo sunt: vnus erumpit apud *Diarreum* sancti *Petri*, ibique fontem habet: alter manat è *Bernayo*, qui fluit *Sangiaccum*, *Ferrarias*, *Valconem*, & *Tuisum*, influitque in *Vannam*, seu *Venetam*, seu *Venenam* supra castrum eiusdem *Leobaldi* sancti viri. Pauca moletrinae, id est, solum in eo amniculo visuntur. Alius quoque riulus à *Sillerino*

flue
in e
dun
Mo
est
Sen
tem
tur.
Ch
loc
De
flui
in
nis
non
cio
&
gat
bat
ex
ur
bur
uit
fur
dit
op
pre
str
go

fluens apud *Flofiacum* se effundit ^{SEQUA-}
 in eum ipsum amnem, quemadmo- ^{NA.}
 dum & alius qui manat è stagnis
 Monasterij Vallis Lucentis, quod
 est Cisterciensis ordinis, in diœcesi
 Senonum, atque apud *Molimon-*
tem, infraque in Vannam effundi-
 tur. Præterea alius qui in fossas
 Chisij in valle quadam positi, quo
 loco Vannam quoque ingreditur.
 Denique riuus est alius qui Darce
 fluit, ac supra pontes ad Vannam
 in eum labitur. Postremo hic am-
 nis per suburbium Senonense ^{SENS.}
Senonas ingressus, industria & artifi-
 cio aquæductuum intus ingreditur,
 & vicos vrbs singulos viasque pur-
 gat. Placuit Bononi Valliensi Ab-
 bati, fratribus quoque, hoc ipsum
 ex communi consensu poscentibus,
 ut in prædiolo suo quod est in su-
 burbio Senonicæ vrbs, sub ipsis ci-
 uitatis mœnibus sito, monasterium
 fundaretur vbi prisco tempore con-
 ditum fuerat. Qui locus & situs
 oportunitate, & Icaunæ fluminis
 præterfluentis amœnitate ad id con-
 struendum aptissimus videbatur. Er-
 go edificata pulchro satis schemate

SEQVA-
NA.

Basilica, ceterisque habitationibus religioni monasti & congruentibus illuc beati Romani corpus cum letitia transtulerunt, vbi florent meritorum eius insignia. Hęc in vita sancti Romani confessoris Itali, à Giesberto monacho Senonensi scripta. Lamboyam fluum in Vanam fluere supra diximus. Origo eius Beati Medardi parochiam, fontibusque aliquot eiusdem Medardi & *Aquensibus* limpidissimis accrescit. *Aqua* etiam sunt recessus Episcoporum *Tricassinę* vrbs, de qua Lupus Ferrariensis in epistolis loquitur. Ex in Sequana sub ponte Icaunę sublicio fluit, quem rustici *Pontigonem* vocant, cum pontem Icaunę dicere oporteat. Neque enim licet scriptorum voces pro arbitrio corrumpere. Odorannus Senonensis scribit ad illum pontem habitam Synodum Ludouico Balbo tunc rege, eamque inserit. Pons autem ad Icaunam constructus à Senonum vrbis distat milliaribus tribus, & à ponte vsque Monasteriolum quinque. Gislebertus quoque, de quo diximus cap. 17. de eo

ponte f
mani,
pra Icau
tabulis
Ionam.
Martini
na in Se
loci pos
septimo
filius à
memor
magna
causa f
dunum
liaria
verò f
nus in
Gallię
uici X
mum in
suum et
id nost
bant;
ignobil
nisi ter
quorum
de Viç
non pa
Campa

ponte sic ait in vita beatissimi Ro-
mani, *In villam quæ Pons nomine su-
pra Icaunam fluvium* Et in veteribus
tabulis beneficiorum Pontis super
Ionam. Sequitur *Monasteriolum
Martini*, vbi vt suprâiximus, Icau-
na in Sequanam labitur. In eiusque
loci ponte lapideo vidente Carolo
septimo Ioannes ducis Burgundiæ
filius à Tangario Castello patrum
memoria cæsus est, idque facinus
magnarum in Gallia calamitatum
causa fuit. A Monasteriolo *Mele-*
dunum vsque numerantur sex mil-
liaria tarr euntibus, per fluvium
verò septem & amplius. Gobeli-
nus in actis Pij secundi aliquot
Galliæ locorum, temporibus Ludo-
uici XI. mentionem facit, ac pri-
mùm in agro, inquit, Siluane eten-
sium est oppidum cui nomen *Crepi*,
id nostri maiores *Crispiacum* voca-
bant; secundò Melledum, ait, non
ignobile Senonum oppidum, non
nisi tertiis castris intercludi potest,
quorum alterum nullo sit vsui. Et
de Victriaco sic ait, Victriacum
non parui nominis oppidum in agro
Campaniæ Catalaunicæ. Igitur ver-

M.
LVN.

SFOVA-
NA.

ba illa de Victriaco incenso intelli-
genda sunt. Et de Creuanto, oppi-
dum, ait, apud Ionam situm, &
Iona flumine paruo spatio relicto
ab oppido muros excurrit non mi-
nor Arari: qua in re non puto ei
fidem habendam, quia Araris ma-
iores sunt aquæ. De *Bella villa* in
hunc modum loquitur: Oppidum
Bellauillæ apud Ararim obsedit,
Bellauilla oppidum est iuxta Ara-
rim in regione Belliociensi. Item
ait, Philippus Auaricum concessit,
quod hodie Niuernum vocat. Id
omnino falsum est, nam Auaricum
oppidum est Biturigum, quod num-
quam vocatum est Niuernum. Po-
stea Burgundionum, inquit, campos
Arar fluius irrigat, qui à monte
Iura exortus non longè à Lugduno
in Rhodanum fluit. Inter Burgun-
diones multi annumerantur popu-
li, hi Sequani sunt & Vesuntiones,
quos *Dubius* præterfluit annis, &
Lugdunum, Cabillones & Matil-
cones, & Altissiodorenses atque
Celtarum ferè omnium quondam
Principes Hedui. In quo loco quod
ait Ararim à monte Iura exortiri,

fallitur, nam à Vogeso profluit. De SEQUAN-
 Lotharingia Galliaë, inquit, pro- NA.
 uincia est non procul à Rheno Mo-
 sella amni circumjecta, à Lothario
 Rege nomen accepit, cui cum fra-
 tribus Regnum Franciaë diuidenti
 fortè obuenerit. Omnes autem loci
 iam continentur libro nono, & lib.
 septimo. Loco, inquit, Ripaliaë no-
 men fuit, mille passibus ferè ab
 oppido Tononio distanti. Hoc au-
 tem oppidum propè Laufanam est.
 Alius eiusdem auctoris locus est
 libro sexto, Monterianum oppi-
 dum ad confluentes Ionam & Se-
 quanam situm est, Monasteriolum
 id dicimus.

Inter hæc loca Monasterioli &
 Meleduni medio quasi itinere *Lupa*
 amnis in Sequanam influit. Ano-
 nymus Floriacensis monachus li-
 bro 4. de miraculis sancti Benedi-
 cti. *Albericus*, inquit, *vnus ex pri-*
moribus castri Castellionis, quod est
situm super Lupam fluuiolam, ves-
ania stimulis agitatus prædia sepe di-
cenda Patris Benedicti deuastabat.
 Hæc ille de Lupa fluuio tradit, & ac-
 colæ id quoque nomen à maioribus

Loin, 1.

SEQUA-
NA.

suis acceptum adhuc retinent, ipsam-
que Lupam vocant. Sed iis vox il-
la displicere non debet, quia anti-
quissima est, etsi qui Lonium ap-
pellant inepti sanè, aut nescij sunt,
quia Gallicè Loupain potius dici
debeat quàm Loin. Vitaldus qui
Caroli Calui temporibus viuebat,
Leuam vocat. Oritur autem cir-
ca diui *Ferreoli* oppidum, sub diœ-
cesi Altissiodorensi situm, vnde
Chasti- Castellionem, de quo iam loquuti
lon sur sumus, primùm alluit, cuius pro-
Loin. prietarius Gaspar Collinius fuit,
ciuilium bellorum tuba, quæ Gal-
liam propè vastarunt. Inde *Monis*
TAR- Argisi oppidum, cuius pars in edi-
GIS. to colle cum valida arce visitur,
Vrepois. vnde syluæ & campi regionis *Vra-*
pisorum, ita enim appellantur, pro-
cul despiciere facile est. Agrum
Stampis vicinum ad Vrapisios, &
partem illam Lutetiæ Parisiorum,
quæ meridiem spectat, ad eosdem
etiam pertinere satis notum est, &
alia quædam loca eodem nomine
censeri. *Ferrariense* Monasterium
FER- Ordinis Benedictini in diœcesi Se-
RIERES nonum situm duobus passuum mil-

libus cum dimidio ab Argiso oppi-
do, etsi quatuor alibi scripsimus, &
penè ad portas cœnobij in edito &
eminenti loco siti, vineisque con-
suto, stagnum ingens quod milliare
ferè vnum longitudinis habet, ri-
uulus *Bia*, seu *Clerius* annis ingre-
ditur, qui erumpens mille passus,
vel aliquanto pauciores facit prius-
quam in *Lupam* influat, in quo ex-
cellunt lucij. Aqua enim illius vi-
uacissima est, pratorum verò secun-
dum id stagnum virens & amœ-
nissima copia. Alius quoque tor-
rens *Lunanus*, *Vrapisiorum* oritur,
& in *Lupam* tandem rapidus pe-
rit, & *Lupa* in *Sequanam* abduci-
tur, de qua *Armoricus Philippidos*
lib. 10.

Du
Biez. r

*At Senones & terra ferax à flumine
Icauna*

*Vsque locum, quo Sequanio Lupa con-
fluit amni,*

*Et qua Moretum, Montemque inter-
iacet Argi.*

Præfuit Ludouici & Caroli Calui
temporibus *Lupus*, *Ferrariensis* ab
hoc cœnobio dictus, propter *Ferra-
rias* quarum vestigia adhuc super-

SEQUA-
NA.

sunt: sed Lupi extat libet epistola-
rum à me primùm editus qui ma-
gnam lucem ignotis Ludouici &
Caroli rebus attulit atque afferet.
Milliaribus quinque abest à Ferrar-
ia *Siluiacus*, vrbs siue oppidum à vi-
cina sylua siue nemore vocatum,

Ne-
moris

castrum *Nemoris & Nemosium*, sed
Siluiaci nomen in epistolis à Lupo
ei tribuitur, pontemque habet lapi-
deum, & fornices aliquot non igno-

Moret.

biles. Tandem progressus *Moret*
oppidulo, quod alluit, in Sequanam
non longè ab eo influit. Inde parum

Fontai-
nebleau

adinodum abest *Fons Blaudi* situs
in *sylua Bieria* agri Gastinensis, v

La fo-
rest de
Biere.

ex litteris Innocentij tertij appa-
ret, datis apud Fontemblaudi anno

Gasti-
nois-

ab Incarnatione Domini M. C. XCI.
Roberto Abbati sancti Germani

Parisiensis, siue in castro de Blau-
diaco, vt tabulæ Senonenses ha-

bent. De qua Regia nuper mentio-
nem fecimus in descriptione nara-

lis & baptismatis Ludouici Delphi-
ni, cuius parens Henricus quartus

inuietus Francorum Rex. Qui & si
Lupam nauicularum patientem esse

nouerat, ac per eum mercimonia in

Sequ
pru
per
lo a
opp
toru
Lug
pulo
Ho
to l
cun
ea
nec
fuu
gi i
riar
si à
dux
ma
ad
Ma
per
ria
pid
est
uu
loc
du
est

Sequanam vehi, tamen magno sum-
 ptu fossam seu alueolum fieri curat,
 per quem riuus à Briaria oppidu-
 lo acceptus à Ligeri vicino Argisi
 oppidum deducatur magno merca-
 torum commodo, & in gratiam
 Lugdunensium nundinarum ac po-
 pulorum qui Ligerim accolunt.
 Hoc quidem Rex fieri iubet mul-
 to breuiori via quàm olim fuerit
 cùm à Giemo terra mercimonia
 ea vehi vsque ad Argisi oppidum
 necesse esset, & nouem millia pas-
 suum excurrere, quod magnum Re-
 gi ipsi apud posteros decus & glo-
 riam afferet: sed multo maiorem
 si à pelago Narbonensi alueum de-
 duxerit per quem à Mediterraneo
 mari mercimonia vehantur vsque
 ad Garumnam, indeque Oceanum.
 Maior enim Hercule ipso hoc o-
 pere peracto futurus esset. De Bria-
 ria iam loquuti sumus, quod op-
 pidulum propè Ligeris ripam situm
 est, à quo vsque Argi oppidum ri-
 uus deductus est. Id distat ab eo
 loco nouem millibus passuum, nec
 dum alueus ille planè absolutus
 est, sed ante annum aut biennium

SEQUA-
MA.

BRIA-
RE.

SEQUA-
NA.

perficietur, & in Lupam amnem
excurret, nec alueus ille sine ma-
gno labore, sumptuque incredi-
bili deducitur. Oportuit enim ali-
quot locis rescindere abuios col-
les, cedere arbores atque eradica-
re, ceterosque obices & incommo-
da auferre. *Urapiorum* felix regio
à Montargiso vsque *Castrum Regi-
naldi*, & *Curtiniacum* protenditur.
Nemorense enim siue Siluiacus Va-
stinensium agri est sub diœcesi Se-
nonum, cuius agri nunc pars ad
Briam, pars ad Vastinensem regio-
nem pertinet. Exin Sequana in cur-
su suo perseverans in eadem ripa Va-
stinensium *Meledunum* fluit inter
Celtas oppidum in insula fluminis
positum. Martianus decipitur cum
ait Episcopalem in eo sedem olim
fuisse. Ac Meledunum, etsi in insula
constitutum, aëre minus salubre est
quàm Lutetia Parisiorum, cui situ
persimilis: Insula enim duos vtrin-
que lapideos pontes habet, & Tem-
plum Virginis in insula est quem-
admodum Lutetiæ, ac Diui Aspalij
nomen in eo oppido magna reli-
gione colitur. Distat autem à Regia

*La Sei-
ne.*

M E-
LVN.

Font
libus
Barb
vnic
& h
stitu
quoc
uici
cis
bati
ac r
tem
lasc
cuj
eo
Int
loc
de
est
liar
Pr
tan
exi
nu
Ma
ter
id
Lu

Fontisblaudi quatuor passuum mil-
libus, Moreto duobus, & ab eo
Barbatulus Cisterciense cœnobium
vnico tantum, interque *Sambosium*,
& *Herissam* vicos, pons olim con-
stitutus è lapide adhuc visitur. Id
quoque Monasterium opus Ludo-
uici VII. fuisse narratur ab histori-
cis propter captum in fluuio bar-
batulum piscem, quo exenterato,
ac reperta intus preciosa gemma,
templum & Monasterii septa cel-
lasque monachorum construxit,
cujus mausleum siue tumulus in
eo magnificentissimè positus est.
In tabulis Senonensis Ecclesiæ is
locus appellatur *Sacer portus*, aliàs
de Barbillo, idque Monasterium
est tribus supra Meledunum mil-
liaribus. *Vosia* Briæ modicus amnis
Pruinum alluit, acceptoque *Dur-*
tano in Sequanam excurrit. Neque
existimandum *AGENDICVM* *Sen-*
num fuisse vbi *Pruinum* est, vt
Marlianus facit. A Meleduno au-
tem singulis octo diebus *Melunius*,
id est, nauigii genus, die lunæ
Lutetiam venit, ac domum redit

SEQUA-
NA.Bar-
beau
Abbaye.La Vou-
sie.Dartan
r.Pro-
vins.Le Me-
lunois,

SEQVA-
NA.

die Mercurii, alius die Martis, vectusque ad suos biduo post, utilis vehendis viatoribus, & mercimoniis afferendis exportandisque. Pontes verò *Yone* hi sunt, Crepan-
tii, Altissiodori, Iuuniaci, Villænouæ Regiæ, Senonensis, omnes constructi è lapide. Pons super Icaunam ligneus è subliciis. Nam Monasterioli pons Sequanæ impositus Ionam quoque accipit. Occurrit deinde *Corbolium* septem tantum à Lutetia passuum millibus, ubi *IOSSEDVM* eidem Lutetia propinquum plerique existimant, de quo Cæsar mentionem facit. Victorianus Annalis Corbolii nomine vtitur, ac de Exuperio ejusque lipsanis sic agit. Anno DCCC. LXIII. dicitur esse translatum corpus Sancti Exuperij apud Corbolium de vrbe Bajocensi, & primò apud Paludellum villam super Exonam, & post apud Corbolium, ubi nunc, id est anno Domini millesimo trecentesimo quinto decimo & decimo octavo, & decimo nono multis & mirandis claret miraculis. Et ab aquis sonanti-

Pat-
luean.

bus Exonam dictam eruditiores ^{SEQVA-}
 putant. De agro Corboliensi vul- ^{NA.}
 go dici solet.

*Fruict de Corbeil, belle de-
 pesche.*

Id est, mala persica ex illo agro
 facile venduntur, quia bonitate
 excellent. Corbolium dicitur opi-
 dum Regis Franciæ, quod Se-
 quana fluvius alluit, in Parisiacen-
 si Diœcesi constitutum. Hujus
 præposito grandis erat non modò
 gratia apud dominum suum, sed
 & in palatio locus. Quem in oc-
 cursum præsulis sancti mittere stu-
 dit Rex devotus, præcipiens non
 modò humanitatis officia, sed de-
 bitam reuerentiam à suis omnibus
 ei in locis omnibus, quantum
 pateretur, impendi. Sic in oppi-
 do suprascripto humilis seruus Chri-
 sti de mandato Regis in regia do-
 mo suscipitur. A Corbolio etiam
 die martis nauigium Lutetiam ve-
 nit, reditque Mercurii, atque ite- ^{Le Cor-}
 rum die Veneris vt die Sabbathi ^{billac.}
 domum reuertatur, vectoribus,
 frumento, rebusque aliis plenissi-
 mum. Ibi Diuus Ludouicus regiam

SEQUAN-
N.

*La Iuy-
ne r
autre-
ment la
riviere
d'Estã-
pes.*

ESTAM-
PES.

Loët, r.

habuit, cujus vestigia ipse & alii
vidimus, prope ostium *Iunne* am-
nis in Sequanam influentis ad por-
tas ejusdem Corbolii. De hoc
amne & Exona vico Parisiorum
in militari via quâ Lugdunum itur
Aimoinus historicus, non ille qui-
dem Floriacensis libro tertio, sic
ait: *Theodoricus apud Stampas su-
per fluvium Iunna, contra Cloa-
rium, qui haud segnus parabat oc-
currere, aciem dirigit.* Et Iunna
quidem è Belsia originem ducens
Stampas urbem alluit, Villam Re-
giam, mox Exonam non ignobi-
lem vicum fluit antequam Cor-
bolium perueniat, ac frumenta è
Belsia per eum vehuntur in Sequa-
nam Lutetiæ commodo. Cancris
abundat crassioribus quàm alibi
viderim. Itaque apud Stampenses
in mensarum deliciis habentur.
Idem fluuiolus angusti alvei est,
verùm profundi atque alti, &
propterea nauigabilis. Sed Iunna
quia frigidissimas ac fontanas aquas
habet, idcirco pedes equorum ta-
cita torpedine solet inficere. *Loët*
annis oritur è fonte sanctæ Apol-

linæ
linex
seu
Iuna
tur c
rem l
Turo
ait,
Stam
tem
Theo
tario
rat
Stam
ibiq
ry
exer
tran
tur
dri
ibi
Lan
mia
cida
Pa
riuu
pid
die
sed

linæ, labiturque in stagnum *Moxlinexium* prope sancti Medardi, seu *Martis oppidulum*, indeque in *Iunam Stampensem* fluuium labitur duabus leucis ab eo. Hic autem fluuius *Loa* dicitur à *Gregorio Turonensi* in appendice. *Protinus*, ait, cum exercitu per *fluuium Loa Stampas* peruenit. In *Chronico* autem *Besuenfi* hæc inuenio. Cùm *Theodoricus* comperisset quod à *Clotario* pars *Regni sui* contra ius fuerat præcepta, protinus cum exercitu *Stampas* super *fluuium Loa* peruenit, ibique obuiam *Meroueus* filius *Clotary Regis* cum *Landerico* & magno exercitu venit. Cùm esset arduus transitus ille, *Loa* fluuius transmeatur, vix tertia pars exercitus *Theodorici* transferat, iniium est bellum, ibi *Meroueus* filius *Clotary* capitur, *Landericus* in fugam versus est, nimia multitudo exercitus *Clotary* trucidata est. *Theodoricus* Rex victor *Parisius* ingreditur. *Orgia* quoque riuus oritur supra *Dordingam* oppidum quod incolæ & cæteri hodie *Dordanum* solent appellare: sed auctores qui *Aimoini* historiæ

SEQVA
NA.

S. MAR

Orgia, lo

SEQUA-
NA.

CHA-
TRES.
S. Yon.

Savi-
gny.

CHA-
REN-
TON.

juncti sunt, Dordingam vocarunt.
 Postea *Castrensem* pagum alluit, cu-
 jus patronus sanctissimè colitur.
 Hic *Yonius* Diui Dionysii socius
 fuit, nec procul ab eodem loco
 in monte finitimo securi percussus
 est. *Chatras* Paulus *Æmilius* quod
 sciam primus dixit. Exin *Sauvini-*
cum alluit, qui locus nominatim
 super hoc fluuiolo esse dicitur,
 denique in *Sequanam* influit. Dio-
 nysius leuita Yonium ad prædican-
 dum direxit apud pagum *Castren-*
sem, qui cum eo ab *Athenis* Ro-
 mam aduenerat. Cùm autem *Iu-*
lianus tres lictores misisset qui
 beatum Yonium diligenter perqui-
 rerent, præcedentibus aliis prope
Parisius, cui vicinus est pagus ipse
Castrensis, reperiunt eum in loco
 qui dicitur mons sancti Yonii vi-
 ginti, vel circiter millibus à præ-
 fata ciuitate *Parisius* distans. Vi-
 ginti autem millia passuum æqua-
 mus septem leucis aut circiter.
Boëssiacus vicus est in pede mon-
 tis Yonii. In *Briensi* verò ripa
 apud *Carantonium*, inclitum &
 notum flumen *Matrona* mergitur

per flumina.

173

in Sequanam. Aufonius Consul SEQUANA.
Romanus in descriptione Mosellæ NA.
fluvii ait: Marne.

Non tibi se Liger anteferet, non Axo-
na præcep,

Matrona non Gallis Belgisque inter-
sita fines.

Quod à Cæsare quoque in Com-
mentariis libro primo de bello
Gallico ei tribuitur. *Materna* sanè
dicitur ab auctore qui Aymoio
historico addidit. Verùm ineptè
ut opinor, nisi mendum dicatur
factum à typographo ut assolet;
qui pro *Matrona* *Maternam* po-
suit. Oritur autem in vico à Lin-
gonum vrbe distante milliari vno,
qui *Balisma* nominatur, loco verò
ortus sui *Marnotta* nomen est.
Marcellinus libro decimo quinto,
qui Iuliani Cæsaris in Gallia miles
fuit: *Matrona*, inquit, & *Sequa-*
na prope castra Constantia funduntur
in mare. Et rursus, *Gallos ab*
Aquitanis Garumna flumen, à Bel-
gis Matrona & Sequana diuidit.
Quod quidem de neutro fluuio
dici debuit; primus enim in *Se-*
quanam funditur, nec *Sequana*

SEQUA-
NA.

Bassi-
gny.

Coeffy.

Chaul-
mont.

Suize, r

tam prope eadem castra Oceatio permiscetur, cum apud Areflu-ctum in Caletibus id fiat, interfit-que Aulercorum Regio. Ac propter gurgites quos habet & natatoribus & naviculariis periculosissimus est. A Basso, Lingonum præfecto fama est *Bassiniam* regionem dictam. In ea sunt *Lingonica* veteres in sylva ingenti, cui *Passauantia* nomen, ubi quamplurima rudera & vestigia tuborum, marmoreique tumuli, urbisque reliquæ adhuc visuntur, indeque ad mœnia *Lingonum* vno die pervenitur. In eadem Bassinia loco cui *Conflictus* nomen, visuntur antiquissima monumenta Latinorum, quæ ineptum vulgus cœmiteria Sarracenicæ gentis appellat. *Caluimontis* municipium in eo tractu situm est, altæ rupi superpositum, cujus radices subluit *Suisia* limpidissimus amnis. Is fluit juxta *Caluummontem* à Meridie, ut *Matrona* à Septentrione, ortus quatuor aut quinque milliaribus supra id oppidum, in via qua *Dionionum* itur, prope *Marneium*, &

Villa
dem
lam
pide
riuu
à V.
gun
Ab
leu
flu
tha
cis
me
cul
est
qu
tho
par
ru
R
ce
lit
ca
qu
la
le
po
tu
n

Villare vicus, in Matronam tandem labitur infra vicum Buxeruil- lam quarta parte milliariis ab oppido distantem. Prope *Vangionis riuum*, id est, amplissimum vicum, à Vangione gigante, vt accolæ fingunt, appellatum, Matrona fluit. Abest autem Vangionis riuus octo leucis ab oppido *Barri ad Albam* flumen, nec procul à finibus *Lotharingiæ*, & duabus tantum leucis à fonte Matronæ distans. Hymne vado transiri nisi magno periculo non solet, piscosusque amnis est qui in Matronam influit. Quod quidem flumen *Victoriacum Parthorum* alluit, non illud quod Hispani superioribus bellis incendunt, sed quod à Francisco primo Rege nomen accepit, & ab Incenso distinguitur adjecta hac qualitate. De quo *Aimoinus* libro 3. capit. 14. libro 4. cap. 51. Eodemque, ait, veniente *Sigeberto* ad villam cui nomen est *Victoriacum*, collectus est ad eum omnis exercitus, impositumque super clypeo sibi regem statuit. *Victoriaci* autem Matrona nauigiorum patiens esse incipit us-

S QVA-
NA.Mar-
ney.villiers
Buxer-
uile.Venno-
ry ruis-
seau.Vitry le
Fran-
çois.Vitry le
Bruslé.

SIQVA-
NA.

que ad ostium. Gregorius Turo-
nensis Victoriaci meminit non
vtriusque, sed quod nunc Incen-
sum appellamus. Planeque com-
pertum est Vitriacum Francisci Re-
gis non distare ab alio nisi quarta

Sault, r

fossæ illi seruire, vt *Saltum* amnem
Vitriaco alteri, à casu sic appella-

Bar le
Duc.

to. Saltus autem oritur è monti-
bus qui sunt ultra *Ligninum* Bar-
rensis agri, fluitque *Barum Ducis*,
posteaque *Magneuillam*, *Bignieur-*
tium, *Victoriacum Parthorum*, ac-

Vitry
en Par-
tois.

cipiturque à Matrona loco cui Sal-
tus buccæ nomen est, quod idem
significat atque ostium, abestque
quindecim aut sexdecim leucis à
fonte. Postmodum *Catalaunum*,

Chaa-
lons.

præcipuam urbem, sedemque Epif-
copalem interluit, ibique lapideum
pontem habet. Memius cum bea-
to Dionysio à Clemente, multif-
que aliis ad prædicandum missus
ad urbem Catalaunensem venit,
& vno ferè ab vrbe milliario spe-
luncam sibi pro mansione statuit,
& cum octoginta annis, vel cir-
citer eidem Ecclesiæ præfuisset,

migr
seu r
castr
men
ginis
inter
vbi c
adve
Vidu
Ass
pida
men
bus e
gnun
ab A
pax p
ejus a
cico
sis n
naeu
pani
trona
uall
septe
ctitu
liæ n
pani
nam
fieri

migrauit ad Dominum. Vna leuca SEQUA-
 feu milliari à Catalauno situm est NA.
 castrum Episcopale cui *Salio* no-
 men, & parispatio Templum Vir-
 ginis, cui *Spina* nomen, cruxque
 inter Salium & Spinam reperitur,
 vbi constans fama est pugnatum
 aduersus Attilam, & parum abest
 Vidula amnis Remos petens. Exin
Aspernacum, & *Castellionem* op- Esper-
 pida à Flodoardo Canonico Re- nay.
 mensi, atque Hincmaro scriptori- Cha-
 bus egregiis celebrata. *Curtaco* sta- stillon.
 gnum est Campaniæ quatuor leucis
 ab Asperneto distans, tamque ca-
 pax piscium vt singulæ piscationes
 ejus æstimentur octo millibus Fran-
 cicorum. Maximina gens Parisien-
 sis nuper eum possidebat. *Aspar-*
naeum oppidum est in finibus Cam-
 pania Rhemorum ad ripas Ma-
 tronæ fluminis. Stagnum Belle-
 uallis Campaniæ quoque est, quod
 septem in circuitu leucas comple-
 ctitur, fuitque Dormanicæ fami-
 liæ nobilis & notæ ab eadem Cam-
 pania, Dormannisque ad Matro-
 nam oppidi; & profectò piscatio
 fieri solita septimo quoque anno,

SFOVA.
NA.Roignō,
r.

Blaise. r

& vendi duabus librarum milli-
bus cuilibet emptori plus offeren-
ti. Et quidam Tricassis nomine
Argentarius illam emisse dicitur.
Ronio siue Rognanus duobus mil-
libus supra Monasterium *Baufre-*
montij oritur, quod est caput or-
dinis Religiosorum Charitatis bea-
tæ Mariæ Virginis regulæ Diui
Augustini, dictumque Monaste-
rium alluit, inde ad Abbatiam
Sancti Urbani Ordinis Cluniacen-
sis, juxtaque Ionuillam arcem no-
bilissimam gentis Guisiorum, po-
stea Vitriacum Francicum, post-
modum ad Sanctum Desiderium,
denique Matronam ingreditur. *Bla-*
sia centesimo passu à *Blancacuria*
oritur è fonte, qui manat è duo-
bus altis montibus, quorum vni
Reginaldia nomen, vino & viti-
bus fertili, alteri *Pertica*, grano
admodum affluentem per Conuen-
tum beatissimæ Virginis Mariæ à
Ioanne Baldricurtio constitutum
Ludouici vndecimi temporibus,
fuit, *Blasiaque* nobilis castri fos-
fas implet, atque vbi attingit *Ble-*
socium in Matronam flumen labitur
media

medi
tuor
gituc
mun
cti F
gem
est à
lum
Reg
ripa
vine
igno
deric
Et a
tum
vici
ita
non
vnd
Sue
legi
stru
stre
Cæl
olin
in
cum
Ben
cuj

media leuca à *Lasicuria*, & qua-
 tuordecim tantum milliaria lon-
 gitudinis habet. Id cœnobium pri-
 mum locum tenet in Ordine San-
 cti Francisci à Paula, qui ad Re-
 gem veniens apud Blasiam exceptus
 est à Ioanne militari viro, qui il-
 lum ex Italia in Galliam mandato
 Regio adduxerat. Et in diversa
 ripa Matronæ *Anisiacum* generoso
 vino celebre, *Dormanosque* non
 ignobile oppidum, & *Castrum Theo-*
derici diues & opulentum attulit.
 Et ab oppido Theodorici non mul-
 tum abest *Veriurus*, seu *Virtutum*
vicus, in pago Catalaunico: nam
 ita à Galabro egregio scriptore
 nominatur libro secundo capite
 vndecimo, & in vita Arnulphi
 Sueffionensis Episcopi hæc verba
 legi: *Venit in Campaniam ad ca-*
strum quod Virtutum appellant. Po-
 stremo **M E L D O R V M** urbem
 Cæsari notam nunc interluit, cum
 olim tantum allueret, ac pontem
 in ea lapideum habet. *Latimia-*
cum denique antiqui Monasterii
 Benedictini atque oppidi nomen,
 cuius Beda meminit in Epitome

SEQVA
NA.

Ay.

Cha-
stean-
Thierry
Vertus.

ME
AVLX.

Lagny.

H

a
 milli.
 offeren-
 nomine
 dicitur.
 us mil-
 Baufre-
 put or-
 tis bea-
 æ Divi
 Monaste-
 bbatiâ
 uniacen-
 em no-
 m, po-
 , post-
 iderium,
 itur. Bla-
 ancacuria
 t è duo-
 rum vni
 & viti-
 , grano
 Conuen-
 Mariæ à
 stitutum
 poribus,
 astri fol-
 tigit Ble-
 n labitur
 media

Anglorum historiae. Et *S. Mauri Fossatensis* cœnobium ejusdem ordinis, & si nunc Pontificis auctoritate pro Monachis simplices tantum Canonici nominantur, ac supra id Monasterium Matrona etiam ponte jungitur antequam *Carantonium vicum* in parochia *Confluentis* flumina *Sequanæ* & *Matronæ* perueniant. Quo quidem in vi-co lapideum quoque pontem habet.

SEQUANA.

Charanton.
Conflās

Nunc operæ precium erit *Brie* ipsius, quæ regio *Præuinum* usque protenditur oppidum *Ioanni Saresberienfi* eruditissimo viro notissimum, flumina in *Matronam* labentia breuiter attingere, atque imprimis *Vrcam* amnem qui *Assium* vicum alluens apud *Moncellas* Regiam domum amœnitate nulli imparem effunditur, vna & amplius leuca à *Meldensium* ciuitate. *Aimoinus* libro 4. capit. 41. *Andoenus*, inquit, fabricauit Monasterium intra *Brigensem* saltum, quod *Hierusalem* ab eo quidem nominatum, verum à *fluuiolo* *Rebes.* super quem est situm *Resbacense* nunc

Brie.
Prouins

Oure, r.

dicitur. Vincentius Beluacensis de SEQVA-
 eodem sic loquitur in vita Sancti NA
 Andoeni, *Supra torrentem quem ve-*
teres incolæ Resbassem dixerunt. Idem
 autor eodem capite. *Rado*, in-
 quit, *Monasterium construxit super*
Matronam flumen quod nominavit
Iotrum, in quo ipse sub regula Ab-
batis Columbani Deo usque ad diem
seruivit ultimum. *Morinus* annis
 per *Columniacum, Cresciacum, ac*
Colinium pontem Virginum Ci-
 sterciensis ordinis, quæ *Domine*
 vulgo appellantur, fuit, apud
 portum Condensem nauicularum
 patiens. Quinquaginta enim cado-
 rum qui vino pleni sint, aut alio
 liquore, seu materia, onus pati-
 tur. Irrigat etiam campos Pruiuino
 proximos, eosque fertiliores reddit,
 ac propè Laliuiacum in Matronam
 occurrit.

Ioaire.

Morin,

r.

Colo-

miers.

Cressy.

Coir.

Le Pont

aux

Dames,

& Les

Dames

de Pont.

SEQVANA autem à Confluen- SEINE.
 tibus Latiniam Parisiorum fluens,
 primum alluit vicinam Ripæ do-
 mum, in qua Echo mirabilis voces
 humanas crebro repetit, & dimi-
 dium versum vt *Arma, virumque*
cano, ejusque singulas voces decies

ia
 Mauri
 em or-
 aucto-
 res tan-
 , ac su-
 na etiam
 Caranto-
 Confluen-
 Matronæ
 a in vi-
 em ha-
 erit Bria
 aum vs-
 Ioaanni
 viro no-
 ationam
 e, atque
 qui Af-
 Moncel-
 ncentitate
 , vna &
 sium ci-
 4. capit.
 , fabrica-
 enssem sal-
 b eo qui-
 à fluuiolo
 cense nunc

SEQUA-
NA.

Bievre,
r.

aut duodecies ingeminat. Quo fit
 ut legati principum magnique pro-
 cures & juvenus tota eo confluat,
 oblectationem animi singularem
 ex illo vocum sono percipiens at-
 que hauriens. In aduersa autem
 ripa juxta Lutetiam occurrit Mo-
 nasterium Sancti Victoris Marty-
 ris, intraque pratum ejus amnis
Bibara, qui nunc extra septum
 illius Monasterii labitur in Sequa-
 nam, qui tamen olim ingressus
 urbem, vsque ad *Bibara* vicum
 Iudæorum in eum influebat, ut
 nunc quoque vestigia ostendunt.
 Is amnis *Bibara* olim vocabatur,
 vocaturque hodie, à *Bibara* no-
 bili vico in agro Parisiorum, et si
Bibara semper fuit, ædificia au-
 tem vicorum non semper, caduca
 enim sunt. Patrum enim memoria
 hic fluuiolus dici *Gobelinus* cœpit
 à nomine Ioannis *Gobelin* aui
 materni *Dionysie Gaudaris* vxoris
 meæ, egregii tinctoris omnis ge-
 neris pannorum, lanarumque cu-
 juscumque coloris, confectorisque
 optimi purpuræ, quod genus panni
 Constantinopolim atque in orien-

tem solem ad remotissimas gentes
 mari vehitur. Gobelinus autem se
 accolam hujus amnis reddidit infra
 templum beati Hypoliti loco de-
 cliui, ædificans in suburbio Diui
 Marcelli nomine dicto, qui Pari-
 siensis Episcopus olim fuit, & Go-
 belini nomen in posteris ejus mari-
 bus, qui nunc Lutetiæ viuunt diu
 seruabitur. Cujus filius fuit Iaco-
 bus Corrector apud Rationales,
 & Baltazar Præses Rationalium
 opulentissimus, & alii ejusdem
 cognominis & artificio tincturæ
 dediti cum liberis suis supersunt.
 Hic autem amnis vnde oriatur, &
 quid habeat proprii narrare mihi
 propositum est antequam de Lu-
 teria Parisiorum dicam ea quæ ne-
 cessario explicanda mihi videntur.
 Bibaræ oritur apud *Iancurtium* no-
 bilis Parisiorum agri vicum. *Trap-*
pas inter & *Caprosiam* non igno-
 bilia loca fluit, nec procul à *Mon-*
timino, inde *Butium* quod abest à
 fonte *Bibaræ* leuca vna & dimidia,
 mox descendit vsque ad moletri-
 nam quæ in valle *Betina* est, ibi-
 que tenuem riuulum cum *Iouium*

SEQUA-
 NA.

Bieure,
 r.

Yen-
court.

Trap-
pes.

Che-
ureuse.

Ioüy.

SEQUANA.

accedit accipit, aptum ad stagnum
 Boueriarum. Inde distractus mil-
 le passus, & aliquanto amplius
 auctus aquis *Igniacum*, & *An-*
toninum vicos petens, Bibaræ quæ
 fuit Dormanicæ notæ gentis, no-
 men accipit, postea Burgum Re-
 ginæ defluens acceptis jam ali-
 quot, sed tenuibus riuulis *Genti-*
liacum defertur Parisiensis Episco-
 pi amœnissimum recessum, vbi
 Synodus olim habita est. Tandem
 in suburbium Sancti Marcelli Lu-
 tetiam veniens locum tingendæ
 purpuræ aptissimum, cæterisque
 pannis, in Sequanam flumen in-
 fluit, & cancerorum infinita copia
 abundare experti sunt agricolæ
 Toui piscari soliti, sed etiam pis-
 cem non habere nisi cum fossæ ca-
 stri illius aut stagnum Boueria-
 cum extra crepidines diffluunt. An-
 te vltimum ciuile bellum tinge-
 batur multo melius apud sanctum
 Marcellum quàm alibi, sed ad-
 ducti sunt artifices qui tincturam
 tam benè faciunt & alibi, quàm
 quæ fit in eo recessu, nec tamen
 vtuntur alia aqua quàm Sequanæ,

etſi alii aiunt aquam Bibaræ dul-
 ciores, nec corroſiuam quamuis
 turbida ferè eſt: id opus iuuare,
 viuaciorem enim, ideoque minus
 corrigibilem aquam Sequanæ ex-
 perimento videri. Pannique ma-
 ximè purpurei qui in Bibara tin-
 guntur colorem viuaciorem ha-
 bent, quàm qui in Sequana. Nunc
 de inundationibus ejuſdem Sequa-
 næ & Matronæ, quæ olim conti-
 gerunt, aliquid dicere præſtat,
 quàm de huiuſmodi caſibus quos
 ſciri necesse eſt penitus ſilere. Gre-
 gorius Turonenſis capit. 27. libr.
 6. *Aquæ, ait, extra ſolitum inua-
 luerunt, nam tantam inundationem
 Sequana Matronaque circa Parisios
 intulerunt, ut inter ciuitatem & Ba-
 ſilicam ſancti Laurentij naufragia
 ſepè contingerent. Idem ſcriptor
 libro 6. capit. 9. Tempore, in-
 quit, Clotarij Regis apud Parisios
 ad Baſilicam ſancti Laurentij gregi
 monaſterioli Domnolus præſuerat po-
 ſtea Cœnomanorum Episcopus. Hoc
 autem anno 1608. etſi nives pluuiæ-
 que incredibiles inundationes tota
 Gallia plurimas intulere, nullam*

SEQUA-
NA.

tamen periculosam circa Lutetiam vidimus, quod non sine Dei beneficio singulari dicere & prædicare possumus.

VENTVM tandem est ad insulam Parisiorum, cui nunc in utroque litore Sequanæ, in dextro quidem vrbs vasta atque ingens, in sinistro Vniuersitas apposita est. Hæc quidem meridiem spectat, vrbs septentriones. Inter has media est insula duplo longior quam latior, quam fluius ab oriente lapsus circumfluit. Cæsar libr. 6. *Concilium*, inquit, *Lutetiam Parisiorum transfert. Confines erant hi Senonibus, ciuitatemque patrum memoria conjunxerant. Idem libro septimo, Labienus cum quatuor legionibus Lutetiam proficiscitur, id est oppidum Parisiorum positum in insula fluminis Sequanæ.* Fortunatus libr. primo de eodem oppido sic ait:

Nos mari s. Oceani tumidum circumfluit aquor,

At te Parisius chare sodalis habet.

Sequana te retinet, nos vnda Britanica cingit.

iii H

Diversos terris alligat omnis amor.

SEQUA-

Idem Fortunatus ad librum.

NA.

Inde Parisiacam placide properabis
ad urbem,

Quam modo Germanus regit, & Dio-
nysius olim.

Si pede progredieris, venerato sepulchra
Remedi,

Atque piy fratris complectere templa
Medardi.

Idemque Fortunatus libro septimo,
ait:

Ipsa Parisiaca properat Dionysius
vrbe.

Hericus Altissiodorensis qui Caro-
lo Caluo vixit.

Tuque tuum rursus populosa Lutetia
nomen

Carmine conde meo.

Quam si populosam tunc voca-
uit, populosissimam hodie dice-
ret si nobiscum vita frueretur. Et
quia populosa est, qua potione po-
pulus vritur breuiter subiiciendum
est. Aqua Sequanae ad potandum
melior est quam vllius fluii; est
enim leuior aqua omnium fontium
Parisiensis ciuitatis, talisque in-
uenta est experimento, cum leuior

STOYA-
NA.

Meudonicis aquis pondere ipso judicata est, & quicumque aquam bibunt, tale de ea iudicium ferunt. M. Vitruvii de Architect. libr. 8. Quot modis ducantur aquæ capit. 7. Ductus autem aquæ sunt generibus tribus, riuus per canales structiles, aut fistulis plumbeis, seu tabulis fictilibus, quorum rationes sunt. Si canalibus ut structura fiat quam solidissima, solumque riuus libramenta habeat fastigiata, ne minus in centenos pedes semipede, eæque structure confornicentur, ut minimè Solaquam tangat. Insula ipsa propter Episcopatum Ciuitas appellatur, de qua sic Iulianus in Misopogone. Ego, inquit, olim eram in hybernis apud charam Lutetiam (sic enim Galli Parisiorum oppidum appellant) que insula est non magna, fluuius imminens qui eam omni ex parte cingit. Pontes publici utrinque ad eam ferunt, raroque fluuius minuitur ac crescit, sed qualis æstate, talis solet esse hyeme. Aquam præbet iucundissimam & aspectu purissimam volenti bibere. Nam cum insulam habitent, ibi ma-

xim
est i
(v
non
que
vid
esse
sam
res
tior
cum
qua
me
tis
que
sole
her
cru
ph
isti
&
flu
ten
in
qu
cu
pa
m
cu

ximè eos aquari necesse est. *Hiems* SEQVA-
 est illic placidissima propter calorem NA-
 (ut aiunt) Oceani. Stadia enim abest
 non amplius nongenta, ac fortasse
 quedam tenuis aura illic diffunditur:
 videtur autem maritima aqua dulci
 esse calidior. Sanè igitur ob hanc cau-
 sam siue aliam mihi ignotam, ita se-
 res habet *Hyems* ejus terra incolis mi-
 tior est: præterea vires optime illic nas-
 cuntur: quin etiam ficus multi jam arte
 quadam extulerunt, cùm eas per hye-
 mem calamis tritici tanquam vestimen-
 tis contegerent, & aliis ejusmodi rebus,
 quæ cæli injurias arboribus prohibere
 solent. Erat tum igitur hyems solito ve-
 hementior, & fluvius quasi marmoreus
 crustas præteruehebat (nostis lapidem
 phrygium, cui persimiles erant candidi
 istius lapidis cruste concreta, magnæ
 & aliæ ex aliis labentes) quin etiam
 fluvium conjunctura & tanquam pon-
 tem factura videbantur. Cùm igitur
 in his rebus durior & agrestior essem,
 quam umquam antea; nequaquam
 cubiculum in quo quiescebam calefieri
 patiebar, quia modo illic pluraque do-
 micilia sub caminis carbone calefiunt,
 cùm tamen ad ignis calorem excipien-

180 Pap. Mass. descr. Francia
SEQUA- dum esset opportunum. Quod tūm quo-
NA- que accidit ob meam duritiem, atque
in me ipsum præcipuè ut verè dicam,
inhumanitatem, qui me ad illum aë-
rem tolerandum assuefacere volebam,
eūm ejus præsidij maxime indigeret.
Cūque hyems inualesceret, atque
indies fieret vehementior, ne tum
quidem famulis meis permisi ut do-
micilium calefacerent, veritus ne
humorem qui in parietibus erat com-
moverem. Itaque accensum ignem &
candentes aliquot carbones inferri jus-
si. Hi vero etsi non multi erant, at-
tamen multum vaporem è parieti-
bus excitarunt, à quo cūm caput
meum oppletum esset, somnus me
complexus est, ac sane metui ne suf-
focarer. Verūn raptus extra cubicu-
lum medicis suadentibus, ut cibum
quem antea sumpseram, eicerem,
non multum ejeci, neque sanè multus
erat: ita me leuium sensi, adeo ut
nocte leuiore usus fuerim, & postero
die ad quiduis agendum paratus.
Quare ad hunc modum apud Gal-
los, sicut ille apud Menandrum disco-
lus labores nonos mihi procreabam.
Verum hoc facile Gallorum rusticitas

V H

fereb
quot
fioru
cha
Dio
ince
nost
Dio
mar
par
Insi
qua
ra
Cū
par
Sec
bis
fior
Cū
que
rib
cur
na
ter
urb
cust
reg
tes
Tu

ferebat. Nunc interpretor verba aliorum
 quot Iuliani, primum Lutetiam Parisiorum
 oppidum appellat. Ita Michaël Singelus in
 Encomio Diui Dionysij. In vita eiusdem quæ
 est incerti autoris à Ioachimo Perionio
 nostrate in Latinum conuersa, tradit
 Dionysium abeuntibus sociis remansisse
 apud Lutetiam Parisiorum paruum adhuc
 & exiguum oppidum. Insula enim non est
 magna, quia quadraginta ad summum iugera
 terræ continet, vt mensores asserunt.
 Cùm autem ait flumen omni ex parte eam
 cingere, hoc & Vibius Sequester dilucidè
 explicat his verbis: *Sequana Gallia Lutetiam Parisiorum circumfluit, vel insulam facit.*
 Cùm vero ait pontes sublicos vtrinq; ad
 eam ferre, profectò temporibus Guntranni
 & Chilperici vnicum tantum pontem video
 in Sequana fuisse. Aimoinus capite 48. libro
 tertio ait: *Apud pontem Parisiacæ urbis memoratus Princeps Chilpericus custodes posuerat, vt insidiatores de regno fratris sui Guntranni aduenientes arcerentur.* Et ante eum Gregorius Turon. cap. 19. libro sexto de Chil-

SEQUANA.

SEQUA-
NA.

perico Rege loquens, Apud pontem
verò Urbensem civitatis Parisiæ, &
quæ sequuntur. Idem capite 33. li-
bri octavi, vbi de eo Chilperico lo-
quitur, sic ait: *Exstitit his diebus apud
Urbem Parisiæ mulier quæ diceret
incolis, fugite ab urbe, & scitote eam
incendio concremandam. Incendium
quod ab una parte pontis cœperat de-
scendere, ab alia vero parte tam valida
cuncta conflagrauit, ut amnis finem
imponeret. Verumtamen Ecclesie domi-
bus suis non sunt aduste: aiebant enim
hanc urbem quasi consecratam fuisse
antiquitus, ut non ibi incendium pra-
valeret, non serpens, non glis appa-
ruisset. Nuper autem cum cuniculus
pontis emundaretur, & coenum de quo
repleum fuerat auferretur, serpentem,
gliremque æreum reppererunt, quibus
ablatis, & glires ibi deinceps extra
numerum & serpentes apparuerunt, &
postea incendia perferre cœpit. De hoc
ponte & Petrarcha loquitur. In vita
Liberij Episcopi Cenomanensis re-
perio hæc verba; *Appropinquantes
vero, inquit, Parisiensi civitati quam
fluentis Sequane cinctam Iulius Ca-
sar condididisse & ob similitudinem**

SEQVANA.

insula maris, Ilius nominata, Parisius
 fertur appellasse. Simili modo ab Episcopo
 copiosi illius Ercaarado nomine om-
 nique populo ultra pontem stratum su-
 per memoratum fluvium occurrente sus-
 cepti, & in principalem eiusdem urbis
 Ecclesiam deducti sunt; erat autem dies
 dominica. In quibus verbis qui vi-
 tam Liborii scripsit in eo erravit,
 existimans Lutetiam à Cæsare con-
 ditam: neque enim in commenta-
 riis de bello Gallico aut alibi à se
 ædificatam ait. Multo minus ab Ilio
 insula maris dictam refert. Sed vitæ
 Sanctorum ferè hoc mali habent,
 quod vel ab imperitis scriptæ sunt,
 vel ab ijs qui multis seculis post eo-
 rum mortem vixere ignaris rerum
 præteritarum aut Geographiæ, quos
 proinde sæpe errasse facillimum fuit.
 Sulpitius Seuerus parum remotus
 Iuliani temporibus libro 1. de vita
 Martini: Apud Parisios vero dum
 portam ciuitatis illius magnis secum
 turbis euntibus introiret, leprosum,
 inquit, miserabili facie horrentibus
 cunctis osculatus est. Postea Iulianus
 ait raro fluvium Sequanam minui,
 ac crescere, sed qualis aestate est,

Be-
 alio
 m-
 -

ncia
 pontem
 lace, &
 e 33. li-
 rico lo-
 bus apud
 a diceret
 tote eam
 icendum
 perat de-
 n validi
 ris finem
 he domi-
 rant enim
 am fuisse
 ium pra-
 is appa-
 cuniculus
 m de quo
 erpentem,
 , quibus
 eps extra
 erunt, &
 . De hoc
 r. In vita
 ensis re-
 inquamus
 ati quam
 ius Ca-
 litudinem

SIOVA-
NA.*Belle-
ville
sur Sa-
blon.*

talem solere esse hyeme. Et ratio est, quia ripis coercetur ne extra diffluat & inundet campos. Aliquando tamen quibusdam in locis adeo coerceri non potest, ut quævis inundatio impediri possit. Cumque ait, *aquam præbet incundissimam volentibus bibere, nam cum insulam habitent, ibi maxime eos aquari necesse est,* & nunc quoque eodem modo se habet, deferturque per urbem & collegia, baiulorum humeris, ut incolarum necessitati succurratur, idque leui precio. Et urbem quidem è proximo vico *Belle-villa super sabulo* per aquæ ductus fontibus abundante satis notum est, & singulos ciues puteos habere, etsi non omnes potui profint, vtilis tamen sunt domestico vsui familiarum. In Academia verò nulli quidem sunt fontes publici, sed putei plures apti ad bibendum, idque accidit propter situm eius & loca editiora. Possunt tamen ex Issiaco proximo vico facile deduci per tubulos aut plumbeos, aut ligneos, aut fictiles, quod etsi nondum factum est, breui tamen est, ut spero. Hyemem

Par
calo
lo l
fuit
diu
reti
Bon
nu
abe
mil
den
que
næ
tho
ind
sur
Re
tur
cu
xu
spa
Pl
G
ch
Vi
be
id
pa
M

Parisiis esse placidissimam propter calorem, vt aiunt Oceani, fortè illo biennio quo Iulianus in Gallia fuit ita res habuit. At nobis qui diu, id est ab annis quadraginta Lutetiam incoluimus, hyemes flante Borea calorem Oceani nobis adiunt. Tum addit Oceanum stadia abesse non amplius nongenta, id est milliaria quinquaginta octo, totidem enim numerantur à Lutetia usque ad Arefluentum ostium Sequanæ terra iter facientibus. nam Rothomagum usque octo & viginti, inde ad Arefluentum triginta supersunt, & Portum Gratia à Francisco Rege primo conditum ac nominatum duabus leucis inde abesse dicunt. Sed multo plura propter flexus sinuosi amnis numeranda. De spatio autem vniuscujusque stadii Plinius senior eleganter differit, & Gregorius Florens Turonum Archiepiscopus capite 46. libri sexti. Villam *Calensem* ait distare ab urbe Parisiaca quasi centum stadiis, id est quatuor tantum leucis siue passuum millibus, nam ita metimur. Mox ait, fortasse quædam tenuis

SEQUANA.

Le Havre de Grace.

Chelles.

SEQUA-
 NA. aura illic diffunditur, videtur au-
 tem maritima aqua dulci esse cali-
 dior. In Anglia quidem seu maiori
 Britannia maritimus ille calor esse
 dicitur; at nos aut raro aut num-
 quam experimur, neque mitiorem
 nobis hyemem. In vita enim Dio-
 nysij ab incerto autore scienter
 scripta hæc verba reperio. *Lucretia*
Parisiiorum oppidum idem erat fertile,
consutumque & ornatum arboribus,
vitibus autem & vuis, ut quod fon-
tibus allueretur, & suis suppedicaret,
erat nobile. In iis etiam mensariorum
negotio innumerabili copia urbis &
finitimorum munitum erat. Piscium
præterea copiam ex amne quasi ex ma-
ris ore undarum instar proferens præ-
bebat. Nec verò exiguum præsidium
fluvius ipse mœnibus ferre intelli-
gebatur. Is enim latitudinem urbis
latitudine sua insulæ specie aqua cir-
cundabat. Hilduinus Monasterij
Diui Dionysij Abbas, qui Ludoui-
co & Carolo Caluo regibus vixit,
ita Parisiiorum Ciuitatem, id est op-
pidum describit in Areopageticis.
Parisiiorum, inquit, ciuitas salubris
aëre, iucunda flumine, fecunda terris,

arboribus nemorosa, & vinetis uber- SEQUA-
 rima, constipata populis, referta com- NA.
 mercis & variis commeatibus, vnde
 fluminis circumfluenta: que si quis in-
 ter comnoditatum genera etiam alveo
 suo magnam piscium copiam civibus
 ministrabat. Gregorius Turonensis
 libro secundo historię suę. Egressus,
 inquit, à Turonis Parisios Clodoueus
 venit, ibique Cathedram regni consti-
 tuit. Petrarca in epistola quadam;
 Prima, ait, aliarum totius orbis cini-
 tatum Roma, & Parisij, vno eodem-
 que die ad percipiendum lauream poë-
 ticam me vocauerunt. Idem autor
 libello contra calumnias, Schola Pa-
 risiensis ceu ruralis est calathus, quo
 poma peregrina & nobilia undique de-
 feruntur. In quo libello multa de
 Victoriano monasterio & præclara
 reperies. Cæsarius Colonienſis mo-
 nachus Cisterciensium ordinis. In
 Parisiensi, inquit, ciuitate fons est to-
 tius scientiæ & pietatis, libro 5. cap.
 22. Gregorius quoque nonus Ro-
 manus Pōrifex appellat Academiam
 Parisiensem parentem scientiarum.
 Bernardus Clareuallensis his anti-
 quior. Parisij, inquit, nobilis cini-

SEQVA-
NA.

tas Gallia, & Regni sedes lib. 3. de
 considerat. Itaque illam, sicut Cy-
 donem FLORVS urbem urbium, sic
 ego Lutetiam, quod in ea homi-
 num sit infinita multitudo, appella-
 re audeo. Libro quinto narrationis
 amatoriae verba huiusmodi legisse
 me memini. *Iubenti mihi ciuitas
 Alexandria amplior apparebat quam
 ut habitatoribus compleri posset, pe-
 pulus autem tam numerosus videba-
 tur ut aliqua ne ciuitate contineri pos-
 set dubitare cogeret.* Et populosam
 Lutetiam Hericus Altissiodorensis
 in vita Germani appellat. Iulianus
 Sarapioni clarissimo, de Damasco
 ita scribit: *Aequum erat, opinor, ve-
 ram Iouis urbem, totius Orientis ocu-
 lum (sacram & amplissimam Damascum
 dico) cum omnibus alijs rebus, ut
 sacrorum elegancia, templorum magni-
 tudine, temporum anni opportunitate,
 fontium nitore, fluminum multitudine,
 terre ubertate vinceret.* Gregorius
 Nazianzenus Eustachio Sophista
 epistola III. *Fac Alexandrum imi-
 teris vir admirande, qui Athenien-
 sibus placere studens regni sui thea-
 trum Athenas appellabat.* Laonicus

Chal-
 ria.
 rum
 regni
 multi
 que h
 modo
 quas
 relin
 usqu
 lane
 iudic
 post
 scrip
 Pari
 milli
 re, E
 est q
 ta,
 bem
 lius
 67.
 mon
 nar
 ut se
 ditu
 depe
 ipso
 que

per flumina.

189

SEQUA-
NA.

Chalcondilas libro secundo histo-
riae. *Vrbs maxima & ciuitas Parisio-
rum sedes est, inquit, & caput totius
regni, siue situs pulchritudinem, siue
multitudinem populi, mores ciuiles at-
que humanitates, incolarum opes, com-
moda & abundantiam omnium rerum
quas expetere possis, ac multo post se
relinquit omnes alias habitationes nunc
vsque cognitae. Apud Ioannem Vil-
laneum grauissimum scriptorem &
iudicij plenum idem reperio quod
postea à Nebiano Episcopo Ligure
scriptum video. Remotis suburbij
Parisiorum Lutetiae spatium triginta
millia palmarum non multum excede-
re, Florentia cinctu murorum grandior
est quam Lutetia passibus quinquagin-
ta, suburbia verò non habet extra vr-
bem & multo plures horios intra. Iu-
lius Cæsar Scaliger exercitatione
67. Gallos, inquit, video ad omnia
momenta vel euentuum, vel discipli-
narum promptos, paratos, versatiles:
ut semel quicquam vel visum, vel au-
ditum, illicò apud eorum ingenia &
deponat & amittat nouitatem. In eo
ipso penitus ex templo videntur nati at-
que educati. Qui animorum vigor in-*

SEQVA.
NA.

gens, maturaque celeritas, nulli alij nationi data est à natura. Quoquo incubuere, felicissime sese dant, ocysime proficiunt, gnauiter exercent, mercaturam, artes, arma, litteras, eruditionem, subtilitatem, atque nationum fide sunt maxime integra, & constanti. Et exercitatione 260. idem Scaliger ait: In Gallia Lutetiam conemplare, que duodecim millia domorum continet intra muros, prater eos vicos, qui sunt in pomœrijs, quorum capacitas longe urbem ipsam dicitur superare. Domos autem illas ne putaueris casas, sunt enim plurima que aliquot hominum millia capere queant: in quibus scientiarum omnium, trium linguarum cultus, eloquentiæ exercitationes superant auditorum fidem. Hæc tamen vrbs neque in feruida, neque in gelida, neque omnino in sterili regione sita est: & habet magnas vrbes vicinas nobilissimas, Ambianum, Rothomagum, Aurelianum: oppida verò clarissima, populosissima, opulentissima complura. Neque tamen eius magnitudinem magnitudini regni adscribas: non enim ibi regia stata est: non eo deuoluuntur suprema iudicia provincia-

rum
diue.
inco
pior
Nec
vrbi
mer
gint
to
quir
Cæf
loqu
atqu
que
Buc
lia,
tibu
fent
Sun
Et C
Sple
Bua
Sple
Orb
Idea
Gal

rum, non ad eam fluuius, aut mare SEQVAE
NA.
diuersis aut longinquis è locis uehit
incolas. Quin Rothomagus mari pro-
pior, portus utens beneficio, minor est.

Nec verò ut Iulius Scaliger domos
urbis Parisiensis ad decies mille nu-
merabo, ut ille facit ante quadra-
ginta annos: Sed sub Henrico quar-
to Regni dominatore ciuitatem
quingentis domibus auctam affero.
Cæsar ipse libro septimo de Gallis
loquens, ut est summa genus solertia
atque ad omnia imitanda & efficienda
que à quoque tradantur aptissimum.
Bucananus quàm præclare de Gal-
lia, de Lutetia, de literis ibi floren-
tibus, deque Budeo ciue Parisiensi
sentiat hi versus indicant:

*Sunt uniuersi splendor orbis Gallie,
Et Galliarum splendor est Lutetia,
Splendor Camœna sunt sacrae Lutetia.*

Budeus ornat vnus innocentia:

Splendore vita, litteris, solertia,

*Orbem, Camœnas, Galliam, Lute-
tiam.*

Idem de Budeo ita canit:

*Gallia quòd Græca est, quod Græcia
barbara non est,*

Vtraque Budeo debet vtrumque suo.

192 Pap. Mass. descriptio Francie

SFOVA-
NA.

Situm autem vrbis & academiae, & ciuitatis Parisiorum elegantissime Ariostus poeta Ferrariensis tradit in hunc modum.

*Siede Parigi in vna gran pianura
Nel vmbilico à Francia, anzi nel
cuore.*

*Gli passa la riniera entro le mura,
E corre & esce in altra parte fuore;
Ma fa vna isola prima; è vassicura
De la Città vna parte, è la migliore:
L'altre due (ch'in tre parti è la gran
terra)*

*Di fuor la fossa, è dentro il fiume
ferra.*

Etsi Caesar libro sexto videtur aliter quàm Ariostus sensisse. Druides, inquit, certo anni tempore in finibus Carnutum, qua regio totius Gallie media habetur, considunt in loco consecrato. Igitur non Lutetiam Parisiorum, sed Carnutos totius Gallie medios putauit. Verùm quod iureconsulti aiunt proximè cingendus habetur pro cincto, ita id quod parum abest, omnino abesse non videtur. Ita regio Carnutum, qua vicina est Parisiorum finibus, vix que distat à Lutetia decem & octo passuum

suum millibus, bina millia passuum SEQUA
NA.
pro singulis leucis complexi, non
inepte affirmabimus, Lutetiam um-
bilicum totius Galliae aut cor vide-
ri. Commodum autem Lutetiae in-
credibile est gipsus, qui adhibito
tantum igni & aqua mollescit, &
lapis qui intra & extra urbem repe-
ritur, ut facile & paucorum men-
sium interuallo vasta domus &
quiduis aliud aedificari possit, &
ornamenta quae decori intra & ex-
tra domum sunt praesto fieri; gipsus
enim statim arefcit, unde dici solet
de ebriis eos vinum, ut gipsum
aquam ebibere. Cum Henricus
tertius Rex Poloniae electus esset,
Conradus tantam laetitia nuntia-
turus mutatis equis Lutetiam ve-
nit, Philippo Huralto Cancellario
tunc anuli Regii custode, qui mihi
ut domestico hominem parum La-
tine scientem commisit, ut eum
quod vellet deducerem, qui inspecto
Virginis templo & altissima turri,
ubi campanile est, rogavit ut ad
summam turrim vna ascenderemus:
quod propter graduum infinitum
pene numerum non sine labore

SEQUA-
NA.

194 Pap. *Mass. descriptio Francie*
fecimus. Tunc ego, quid vides
domine Conrade? Inspecta vrbe,
non urbem inquit, sed orbem vi-
deo. Guilielmus Armoricus Phi-
lippidos lib. 1. ait.

————— *Franci*

*Finibus egressi patriis per Gallica rura
Sedem querebant, ponendis moenibus
aptam,*

*Et se Parisios dixerunt nomine Graco,
Quod sonat expositum nostris audacia
verbis:*

*Erroris causa vitandi nomine solo,
A quibus exierant Francis distare vo-
lentes.*

*At iam Sequaneo surgebat littore cum-
Etis*

*Urbibus vrbs speciosa magis, bona cu-
ius ad unguem,*

*Commendare mihi sensus breuitate ne-
gatur,*

*Quod caput est regni, qua grandia
germina Regum*

*Educat, & doctrix existit totius orbis,
Cui quamvis verè toto praluceat orbis,
Nullus in orbe locus, quoniam unum
temporis illam*

*Reddebat palus & terre pinguedo lu-
tosam,*

Aptum Parisii posuere Lutetia nomen. SEQVA

Cuius auctoris opinionem improbo, cum Lutetiam Parisiorum insulam dici à Cæsare videamus, qui multis ante adventum Francorum seculis in Gallia fuit. Quod verò illam urbem urbibus magis speciosam prædicat, id est urbem urbium, ut de Cydone diximus, Cathedram Regni fuisse constitutam, regioſque filios in ea educatos à Meroëo, Childerico, & Clodoueo, atque aliis, Gregorius Turonensis primique scriptores docuerunt. Cum vero adiicit & *doctrinx existit totius orbis*: Item, *quanto toti præluceat orbi*, id verissimum non puto: tunc enim disciplinæ Lutetiæ Parisiorum non colebantur præterquam in Episcopio, ut ex Conciliis Parisiensi & Meldensi curiosi facilè perspicient. Et cum ait tunc temporis paludem & terræ pinguedine lutosam Lutetiam fuisse, propterea aptum nomen ei impositum, minus decipitur, minusque nos decipit, palus enim exsiccata est. Denique addit, & *terra pinguedo lutosam aptum posuere Lutetia nomen.* Etsi enim nunc

SEQUA-
NA.

196 *Pap. Mass. descrip. Francia*
lutosa est, ut olim fuit, non sequi-
tur Lutetiam appellatam à luto, ut
ex Iuliano intelligere potuimus:
nam Græca vox candorem potius
& albedinem significat. Ignoscen-
dum tamen poëtæ si quid præter
communem opinionem & vulga-
tas historias proferre ausus est, ad-
dit & alium versum.

*Vrbs quoque Parisius meruit tunc primo
vocari,*

*Qui prius indiderat situs esse Lutetia
nomen,*

*Et sic terra fuit Francorum nomine
dicta*

*Francis, cuius erat antiquum Gallia
nomen.*

Idem autor, de Lutetia sic ait Phi-
lip. lib. 1.

*Nulla quibus toto gens est acceptior
orbe,*

*Militia, sensu, doctrina, Philosophia,
Artibus ingenuis, ornatu, veste, nitore.*

Tempore quidem Iuliani, ut su-
pra ostendimus, plures sublicij pon-
tes Lutetiæ erant, qui ad insulam
vtrinque ferebant, postea sub Clo-
doui liberis unico ponte vsos fuisse
insulanos. Capite vndecimo lib.

quar
de di
nam
Volu
debe
ut ec
van
do a
facer
rant
dem
XI
bus
cien
near
eos f
bus
trur
est.
ata
bus
Seq
Am
Ig
iun
nan
cim

quarti Capitulorum Caroli Magni ^{SEQUA-}
de duodecim pontibus super Sequa- ^{NA.}
nam restaurandis agitur his verbis.

Volumus ut hi pagenses qui eos facere debent, à missis nostris admoneantur ut eos celeriter restaurent, & ut eorum vana contentioni non consentiant, quando dicunt se non aliubi eosdem pontes facere debere, nisi ubi antiquitus fuerant: sed ibi ubi nunc necesse est, eosdem pontes facere iubeantur. Et ex XII. capite dicti libri: De omnibus pontibus per regnum nostrum faciendis in communi missi nostri admoneant, ut ab ipsis restaurentur, qui eos facere solebant. Nunc de pontibus qui nostris temporibus aut patrum memoria extitere dicendum est. Adrianus Turnebus vir nostra ætate eruditissimus duobus versibus rem indicat.

*Sequana qua piger sinuosis flexibus
errans,*

*Amneque diuiduam coniungit pontibus
urbem.*

Igitur pons qui iusulam & urbem iungit, cum esset sublicius, ac ruinam minaretur, Ludouicus duodecimus Rex noster felicibus auspi-

SEQVA-
NA.

ciis præclarum ac lapideum fieri curavit, in quo sunt sex fornices præaltæ, admodumque largæ, præfectum operi adhibens Io. Iocundum Veronensem ordinis sancti Domininici monachum, cuius nomen atque opera in arcu latissimo eius pontis sunt incisa capitalibus literis, versusque Sannarij Neapolitani præstanti ingenio poetæ in hunc modum.

*Iocundus geminos fecit tibi Sequana
pontes,
Iure tuum potes hunc dicere pontifi-
cem.*

Duos verò pontes fecit, unum lapideum, alterum sublicium, qui nomen sancti Michaëlis sortitus est. illisque versibus ambiguo pontificis nomine acutè indicare voluit dignum esse pontificatu Parisiorum Iocundum tanti operis ducem, geminorumque pontium artificem, si fortè contingeret mors Episcopi qui tum Ecclesiæ præerat. Supra verò fornices eius pontis, qui latissimus est, vtrinque stant domus eiusdem altitudinis & latitudinis, forniceque vnius, vt viatores qui flumen

non vident, nec sentiunt fluentis impetum, se in ponte esse non putent. Paruo interuallo totidem pontes sublicii, vnus super quem habitant aurifices aptis domibus in vtraque parte pontis exædificatis, quæ latitudine & altitudine si conferantur pares ferè sunt, aurificesque illi tanta fide, peritia, & arte auro, argentoque vtuntur, vt nulla sit provincia in Europa, Asia, Africa, quæ eos non magnificiat. Decreto Senatus Parisiensis lato anno Christi millesimo quingentesimo septuagesimo sexto statutum est ne impostero venditoribus minutarum avium liceret in ponte sublicio vel aurificum vendere, sed locus is & alius commodior datus est, talis miseræ paulo infra eum pontem titulo tamen oneroso, vt quo die Rex & Regina solemniter & in pompa Lutetiam intrarent aucupes tenerentur munusculum illis parare quadringentarum avium, quibus libertas naturalis captivis simul concederetur, & reginæ ingressus differretur ob aliquam causam, totidem aviculæ præberentur. Subli-

SEQVA-
NA.

cuius quoque pons alius super Sequanam fuit infra illum quem aurifices incolunt : à molitoribus dictum lectores scient propter undecim moletrinas publicas in usum civium ibi constitutas , cuius curatores cum periculum ruinæ & inopinati casus perspicientes mone-
rent , vt familiarum magistri decederent loco , persuaderi numquam potuerunt : benè monentibus enim non est creditum. Itaque die Dominica 11. calendas Ianuarij anno millesimo quingentesimo nonagesimo sexto , circa horam à meridie sextam postridie Diui Thomæ pons imminente nocte non totus quidem concidit , sed pars ea quæ magni horologij turrim pene attingebat , eaque cæterarum maxima prima periit , qua parte maiora nauigia ferendo sali aduersa Sequana transire solebant. Circa mediam noctem media pars pontis horrendis clamoribus miserorum civium quibus succurri non poterat , & ipsa in fluvium dissolutis compagibus & retinaculis præceps ijt , & circa crepusculum pars tertia corruit ; merci-

monia & pecuniæ, ac supellex plurima mercatorum, quas in domibus habebant, cum incolis absorptamersaque sunt, & operiisse constat centum incolas, septem aut octo ad summum è naufragio restitutis nauiculariorum diligentia & vrinatorum. Moletrinae autem illæ in occidentem solem versæ erant, vt cætera pars pontis liberior esset, faciliorque ad transitum. Isabella filia Antonij Ancoquij mercatoris ferreæ supellectilis telarumque, quinquennis tunc puella, labente parte pontis, quæ horologio vicina erat, in flumen decidit tam opportunè, vt trabis cui domi infederat beneficio delata fuerit vsque ad portam novam, vbi piscator audita puellæ voce querula statim accurrit, illamque periculo eripiens, delatamque domum & calefactam benignè cœna excepit, ac parentibus reddidit, vt mater mihi narravit, filiamque dixit nupsisse paucis ante mensibus, & valere singulari Dei beneficio atque providentia. Funestum pontem concidisse demonstrauimus. Alius eodem pene

STOYA-
NA.Le pont
Mar-
chand,
eule
pont
aux oi-
seaux.

loco statim fieri cœpit, quem Rex
propter cognomen Caroli artificis
& præfecti tignarij, Mercatoris
pontem appellari voluit. Vnde ver-
sus.

*Pons olim submersus aquis, nunc mole
resurgo:*

Mercator fecit, nomen & ipse dedit.

Cui Mercatori opus commissum:
data lege, vt latiore & propin-
quiorem ponti artificum eum face-
ret, neue in eo vllæ moletrinae
struerentur, sed duo ordines taber-
narum supra positis cubiculis duo-
bus iustæ altitudinis, via inter ta-
bernas larga pedes decem & octo,
& commoda, transeuntibus relicta.
Alterum caput huius pontis propè
horologium Palatij, alterum pro-
pè Prætorium Parisiorum. *Domici-
liorum* numerus quinquaginta vnus
formæ vtrinque structorum non
excedit. In quibus omni generi ar-
tificum & mercatorum habitare li-
cebit. E regione autem Augustinia-
norum qui cis insulam habitant,
pons alius è quadrato lapide ab
Henrico tertio inceptus est, per-
suasione Ludouici Gonzagæ ducis

Nivernorum genere quidem Man-
tuani, qui filiam decessoris Cliuij
in matrimonio habebat, eumque
pontem & publicè vtilem & sibi
familiæque suæ commodissimum
propter Palatium suum ponti vici-
num fore sentiebat. Post mortem
autem Henrici tertij clementissimi
naturâ Regis Henricus quartus suc-
cessor eum ad initium insulæ perfici
curavit, parsque illius pontis
quinque fornices habet, indeque
continuato opere ad vicum Divi
Germani Autissiodorensis perduxit
ab extrema insula. Itaque sunt in
eo septem arcus, & in area ipsius
quæ latissima est, & pavimento
strata, via equitibus, vehiculis,
carris relicta, duæ vtrinque femi-
tæ altiores media destinatæ sunt pe-
ditibus solis, vt commodius pon-
tem transeant. Nulla in eo ponte
ædificia, vt in aliis constructa sunt,
quod Rex noluit *Luparam* Regiam *Le Lou-*
suam privari conspectu Palatij Pa- *ures*
risiensis, in quo lites subditorum à
Consiliariis suis disceptari ac dirimi
solent.

Egressus autem Lutetia fluvius,

SEQUANA.

*Poissy.**Les
bons
hōmes
de S.
Frāçois
de Paul
le.**Meu-
don.**S. Clou.*

& Oceanum petens quantum ferat breuiter commemorare necesse est. Pleno alueo quasi mille quadringentos & eo amplius cados vino plenos vehere consuevit, sed multo pauciores antequam ad urbem peruenit, aut cum averso flumine nitendum est sursum versus fontem perseuerat. Itaque per longos circuitus flexusque errat instar anguillæ aut lampetræ luxuriantium piscium, ut parua magnis conferantur, antequam *Possiacum* attingat decem millibus passuum à Lutetia distantem, nauigantibus autem viginti quatuor. In dextera vero ripa Monasterium *Paulianorum Patrum*, qui ita sunt appellati à Francisco, quem Paula Calabriae oppidum tulit. Deinde in sinistra ripa visitur Castellum *Meudonis* in edito colle positum, & virenti sylua, vinetoque exornatum vsque ad radices, iuxta quas Sequana fluit. Postea *Nonigentum*, Diui Clodoaldi nomen ferens, vbi Sequana lapideum pontem habet. Quo in oppidulo & colle versus orientem solem & Lutetiaæ aspectum Clodoaldus agna-

tionis quondam Regiæ marmoreo tumulo sepultus iacet, & cor Henrici tertij in æde ipsius Clodoaldi situm est, cùm in domo Hieronymi Gondij sceleratè cultro percussus à Iacobo Clemente Dominicano è Sorbona vico Senonensi extinctus esset, scilicet mediis in castris: obsessurus enim Lutetiam venerat. Multæ sunt ibi ædes magnificæ & pulcherrimæ, aliquot fontes, vinumque generosum suppetit, & aër salubris. *Surina* in radicibus *Valeriani Montis* vini excellentis feracissimæ. In vertice illius collis admodum edito loco siti & salubri, sunt aliquot recessus Eremitarum, qui se includi ob pietatem voluerunt. Ex alia autem ripa mons alius spectatur, priusquam *Nijonum* sedes Paulianorû fratrum. In hoc paruo colle, quem alij à *Mercurio*, alij a *Marte* verisimiliter

Surene.
Mont-
Vale-
rianæ.

Mont-
Martre.

dictum putant, cùm Gallica vox *Latina* respondeat, *Dionysius*, *Rusticus* & *Eleutherius* martyrium passi sunt, septimo Kal. Octobris, *Domitiano Cæsare*: sic enim in eorum vita Græcè scripta & Venetiis

SEQVA-
NA.

S: Oüyn

S: De-
nis.

pridem excusa legimus, conversa-
que in Latinum sermonem à no-
strate Perionio, tametsi aliter ipse
in Annalibus ad Traiani imperium
agonem Dionysij referat. Postea
nauigantibus occurrit *Audoeni* op-
pidulum, in quo Ioannis Regis
Philippo Valesio prognati Regia
olim fuit. Tum *beati Dionisij* mo-
nasterium atque oppidum in latissi-
ma longissimaque planicie & fluuio
ipsi contigua situm cernitur. Dio-
nysius autem beata manu sua è cor-
pore à nefariis hominibus gladio
præcisum caput sumpsit, & sus-
pensum brachio amplexus est, at-
que in collis vertice duo millia pas-
sum plena forti animo ingrediens
portavit. Nouum profecto ac vetus
& posteriorum fama celebrandum
miraculum, corpus esse sine animo
& capite, quod viui instar pro more
currat: hominemque iam mortu-
um, qui ingrediatur firmis vesti-
giis à Monte-martyrum vsque ad
Catullæ honestissimæ fœminæ agel-
lum, vbi Dionysius & cæteri mar-
tyres sepulti sunt, & nomen aliud,
id est Dionysij dedere. Quod oppi-

dum aut Monasterium à Dago-
 berto Rege lapsu temporis consti-
 tutum, abest à Lutetia quinque pas-
 suum millibus, id est leucis duabus,
 & quod excurrit. Ex vita sancti
 quoque Eugenij elicimus hæc ver-
 ba. *Cùm penè quatuor millibus ab ur-
 be Parisiaca loco nomine Duogilo pro-*
pinquarent. In dextera autem ripa,
 vbi *Nijonium* est. *Madridij* castrum
 à Francisco primo Rege in memo-
 riam captiuitatis suæ apud Madri-
 dum Hispaniæ constructum visi-
 tur. *Sylua Boloniensis* & Templum
 Virginis quod Boloniense appella-
 mus, & portus cui *Nulliaco* nomen,
 tum *Audoeni*, mox *Diui Dionysij*
 oppidum, de quo iam diximus: à
 quo parum abest *Spinogilus villa*,
 de qua *Aimoinus* egregius histori-
 cus ait: *In Spinogilo villa super Se-*
quanam flumen sita non procul à Pa-
risiis. Hæc autor ille capite 3. li-
 bri quarti. Et Appendix Gregorij
 capite 79. *Anno igitur decimo sexto*
Regni sui Dagobertus profluvio ventris
in Spinogilo villa super Sequano flu-
vio nec procul à Parisiis egrotare cœpit,
 vbi mendosè *Sigonam* pro *Sequanam*

SEQUANA.

MADRIDIL.

Le bois de Bo-
loigne.

Le port de

Neuilly.

Esper-
naye.

SEQUA-
NA.*Argen-
teuil.**Nan-
terre.
Rucl.*

positum moneo. In eadem ripa col-
locatus est, *Argentolij* vicus Mona-
sterio Virginum olim ornatus, &
Iesu Christi pueri veste ceteris no-
biliores. De Argentolio ad Hugo-
nem Abbatem S. Dionysij libro
primo Decretalium Epistolarum
Innocentij tertij hæc verba sunt.
*Argentolium situm est supra flumen
Sequanam. Adeleidis uxor Hugonis
Francorum Regis in territorio Pari-
sienfi construxit Monasterium villa que
dicitur Argentolius, ut Helgaudus
narrat in vita Roberti. A portu
Nulliaco traicitur Sequana, quo
transito Chatonum itur pedestri iti-
nere. Is est alter portus ipsius Se-
quanæ, ubi etiam traiciendus. Ul-
tra quem modico itinere confecto
Neptodorus, & ab eo Ruellium alius
quoque vicus distans mille passibus
in ipsa ripa fluminis situs est, de
quibus Gregorius Turonensis ca-
pite octavo libri decimi, ita lo-
quitur. Postquam autem Guntrannus
Rex accessit Parisios, exinde ad Ro-
thoialensem villam ipsius urbis pro-
perans, euocato puero iussit baptisterium
preparari in vico Neptodoro. Hunc*

etia
ciue
ma
esse
gin
gis
ius
Et
Ca
ny
vic
pel
tra
por
le
pe
fe
Pa
vl
m
q
te
n
D
m
fu
u
ti
r

etiam sic appellasse Constantium
 ciuem Lugdunensem in vita Ger-
 mani Altissiodorensis manifestum
 esse cupio: & in vita Genovefæ vir-
 ginis temporibus Childeberti Re-
 gis à doctissimo quodam viro, cu-
 ius nomen periisse doleo, scripta.
 Et in inscriptione sepulchri Caroli
 Calui in loco Monasterij beati Dio-
 nysij, dicitur eis donasse Ruellium
 vicum, quem Rothoialensem ap-
 pellatum supra diximus. Iterum
 transeundus navigio Sequana apud
 portum Peccensem, vbi est parrochia-
 le Templum sancti Vandregisili,
 possessum à Bernardinis monachis,
 sedentibus in vrbe Lutetia. Itaque
 Possiacum abest ab vrbe sex leucis,
 vltimusque portus sub sancto Ger-
 mano appellatur portus Peccensis,
 quo ex portu ascenditur quovsque
 terra peruenitur ad S. Germani Regiã
 nullius diœceseos, vt Monasterium
 Diui Dionysij: quod priuilegio Ro-
 manorum Pontificum eis conces-
 sum est. Denique transita Lalia syl-
 ua longitudine bis mille passuum at-
 tingitur Possiacum. In eadem etiam
 ripa siti sunt hi tres vici secundum

Le port
du Pec.

Poissy.

S. Ger-
main
en Laye

SEOVA-
NA.
Char-
treville.
Con-
san.
Andre-
sy.

flumen, Chartreilla, Confluentum,
& *Andresiacum*, antequam nau-
gando Possiacum peruenias: quem
locum ab Iuone Carnotensi Epis-
copo, qui hoc nosse potuit, *Pixe-*
dunum appellari etiam video in Ar-
chidiaconatu Carnotensi, vulgo de
Pisares epistola 114. Iuo Dei gratia
Episcopus, Mellentinis & omnibus in
Pixensi Archidiaconatu, quem nunc
Meduntam translatum comperi-
mus, tertio ab hoc oppidulo mil-
liari; in quo quidem Possiaci oppi-
do Bosonis & Grimoaldi palatio-
rum ruinae adhuc visuntur, aulico-
rum temporibus Caroli Calui, nec
non Roberti Regis, & Constanciae
uxoris eius, atque diui Ludouici
baptisterium, sicut ipse in lite-
ris ad amicos secretioribus appella-
bat. Philippi quoque Pulchri opus,
id est nobile Monasterium Virgi-
num Dominicanum ordinis. Denique
Pissiacum dicitur in vita Roberti
Regis à scriptore ei cognito, &
pons lapideus pro sublicio apud
eum impositus est. In sinistra autem
ripa est agger sive via publica, per
quam ad Regiam Germani liberè

& se
verò
tus
quo
flum
aper
lia i
ad
pidu
leuc
licis
fam
& v
filia
est
con
loqu
nus
ram
fis
Fra
dur
fia
Gal
pro
falt
tan
qu
ner

& securè itur. Apud Andrefiacum ^{SEQVA}
 verò & Confluentum *Aisia* incli- ^{NA}
 tus amnis in Sequanam labitur,
 quod Vibius Sequester libro de
 fluminibus ad Virgilianum filium
 apertè loquitur. cùm ait: *Aisia Gal-*
lie in Sequanam influit; ab eà *Pons*
ad Aisiam nominatus est, vnde op-
 pidum *Pons Æsiae* dicitur, septem
 leucis à Lutetia distans, id est Gal-
 licis non Aquitanicis, & matres
 familias eius oppidi hoc prouerbio
 & vtuntur & vsæ sunt, *Nolumus*
filiis nostras collocare extra Æsiam, id
 est extra fines otij pinguioris &
 commodorum. Gallicè autem ita
 loquuntur. Verum Æsiam Aimoi-
 nus & eo ineptiores scriptores *Isa-*
ram vocant. Iuo idem Carnoten-
 sis Epistola ad Philippum primum
 Francorum Regem id ipsum oppi-
 dum *Pontesiam* vocat, & Briua Æ-
 siæ pons Æsiæ est, quo nomine in
 Gallia antiquitus vtēbatur. Æsia
 profluit è tenui fonte qui visitur in
 saltu prope *Hieffonem*: dimidia enim *Hieffon*
 tantum leuca ab eo vico distat, at-
 que admodum exiguus ad Hieffo-
 nem fluit. Is vicus supra *Verinum*. *Verin*.

SEQVA-
NA.*Tierra-
che.**Arrois-
aise r.**La Fere
en Pi-
cardie.**La Fere
en Tar-
tenois.**Chaul-
ny.**Verbe-
rie.**Crecy.*

non ignobile oppidum, vbi pax nu-
per nobis Flandriæque vtilis facta
est, fere quinque aut sex leucis si-
tus est in *Thierachia* quam vocant,
diœceseos *Laudunensis*. In quem
alius riuulus exiguus *Aroesia* influit.
Inde *Crescaciū* aquis penè obru-
tū super *Serram* eiusdem diœce-
sis, mox *Faram* *Picardiæ* paludi-
bus inuiam. Est & *Fara Tardonensis*
propius *Lutetiam*, apud *Flo-*
doardum *Canonicum Remensem*
ac scriptorem iam verustum, qui
de vtraque loquitur. Postea prope
Calnicum urbem (vix enim ab eo
distat mille passibus) & deductus
ex ea riuus prope muros fluit. *Ca-*
rolus Martellus regressus in regionem
Francorum agrotare cœpit in villa Ver-
beria supra fluumium Isaram. *Aimoi-*
nus cap. 57. lib. 4. & in eodem ca-
pite. Veniens Carolus Carisiacum vil-
lam (quæ *Cresciacum* nunc dicitur
contracta *Carisiaci* voce) *super Isa-*
ram fluumium valida febre correptus
obit anno Verbi Incarnati septingen-
tesimo quadragesimo primo. Quo in
loco traicere flumen oportet, &
nauigium ipsum *Germanica* voce

Bach dicitur, quo vehimur à ripa in aliam. In quibus verbis expunximus vocem *Vermeriam*, quia *Verberia* ad *Æsiam* est. *Vermeriam* autem inepti scriptores aut *Typographi* posuerunt. Idem auctor cap. 88. lib. 3. *Inter Sequanam & Isaram*, eodemque capite *Isaram* iterum nominat. Et in eodem errore *Fortunatus* fuit. Cùm enim de *Isara* loqueretur lib. 7. *Carminum ad Gogonem* ait :

*Isara, Sara, Chares, Scaldis, Saba,
Summena, Sura.*

Quin Reges nostri post *Aimoinum* malè scientem pro *Aisia Isaram* dixerunt. *Philippus Valesius* in publico instrumento confirmationis priuilegiorum *Academiæ Aurelianensis*, scribit illa priuilegia data apud *Pontisaram*. Et ferè scriptores omnes in communi errore decepti sunt, ac pro *Isara Allobrogum* qui in *Rhodanum* influit, de quo idem *Sequester* sic ait : *Isara Gallie decurrit in Rhodanum, Aisiam Gallie Isaram quoque appellarunt. Paulus Æmilius Isaram simpliciter vocat. De Confluento*

SEQVA-
NA.

M. S. Beccensis Monasterij sic ha-
bet : Anno millesimo octuagesimo,
Iuo Comes de Bellomonte super Isa-
ram, & Adelidis vxor eius, volentes
beata Honorina de Confluento à Mo-
nachis Deo deseruiri, dederunt eam
& omnia ad illam pertinentia Bec-
censi Monasterio ; sub libera potestate
& ordinatione Abbatum prefati Cœ-
nobij.

Con-
flans.

Abbe-
ville.

Saint
Vallery.

Super Aisia sita est Abbatis
villa, caput Pontiuuij sic dicti à nu-
mero pontium, quibus opus est ad
traiciendas paludes stagnaque va-
ria, quæ se effundunt in Oceanum
prope Galarici Monasterium atque
oppidum, nunc Valerij, corrupto
quidem verbo, sed dulciori effecto.
Constant, Pequiniacum, Dulendum,
Cressiacum, sancti Spiritus oppidum,
ad riuulum parum abesse ab Ab-
batis Villa. AMBIANI verò aquis
Somona clari amnis abluuntur, fos-
sasque altiores habent quàm cete-
ræ vrbes Picardiæ.

A-
MIENS.
La So-
me, 1.

NOYON

Nouiodunum oppidum Sueffio-
num Cæsar libro 2. de bello Gal-
lico esse ait : *In fines* (inquit) *Suef-
sionum qui proximi Remis erant, exer-
citum ducit ; & magno itinere con-*

fecto ad oppidum Noviodunum con-
tendit. Et alio loco: Galba Novio-
dunum dat Casari cum obsidibus: quod
oppidum hodie Nouiomus dicitur,
prope id Axona fluens apud villam
Episcopi, in dextera ripa lapideum
pontem habet. Axona verò in
Aisiam labitur in modica insu-
la quam accolæ vocant *Buccam Ai-
sia*, qui auctus Axonæ aquis, rectà
Compendium petit. Oritur autem
Axona in Remorum ultimis fini-
bus testimonio Iulij Cæsaris, per-
que fossas *Sanctæ Menechildis* Re-
gij prætorij fluit, à qua vrbe dua-
bus leucis abest *Mosomus* Archie-
piscopi Remensis, & totidem ul-
tra eam, Lotharingia est posita.
Notare tamen oportet facultatem
concessam ab Innocentio tertio eri-
gendi Episcopatus Mosomi. Inde
Attiniacum fertur locum Capitu-
larium Caroli Magni, Ludouici,
& Caroli Calui, quos Epistolæ Lu-
pi in agro Senonum Abbatis apud
Ferrarias Monasterium ordinis Be-
nedictini magnopere laudant. De
Axona autem Cæsar libro secundo
Commentariorum de bello Gallico,

SEQVA-
NA.
Aynest,

Pont
Eves-
que.

Sainte
Mene-
hould,

Atti-
gny.

SEQUA-
NA.

*Flumen Axonam, inquit, exercitum
traducere maturabat. Et infra: In eo
flumine pons erat, in quo praesidium
ponit. Tum hostes ex eo loco ad flumen
Axonam contenderunt. Denique hostes
impediti nostros in flumine aggressi
magnum eorum numerum occiderunt.
Aufonius sub Gratiano Cæsare Con-
sul dictus Axonam præcipitem esse
ait ob cursum aquæ expeditum &
celerem. Fortunatus Italus poeta,
sed Episcopus Pictaviensis, ad Go-
gonem libro septimo.*

*An tenet herbosus qua frangitur Axo-
na ripis,*

*Cuius aluntur aquis, pascua, prata,
seges.*

Armoricus Philippidos lib. 9.

*Axona qui faciunt nomen vulgare
moderni,*

*Qui tibi cum tollit nativum Vidula
nomen,*

*Ipsæ suum perdit Isara maiore recep-
tus.*

*Idem scriptor de Sueffione &
Axona.*

Lene fluit piscosus aquis.

*Ex vita Crispini & Crispiniani,
Rictionarius præses iussit suspensis ad*

colla

colla molaribus sub glacie in flumen SEQVA-
Axonam demergi. NA

Idem fluuius decurrens per agrum Reteliorum Regiteste ipsum oppidum alluit, deinde *Castium Portiani*, postremo *Veiiam* properans præclaram Sueffionum urbem alluit, & vallem Sueffionicam vno versu Ar-moricus ita laudat Philippid. lib. 10. *Valle Sueffonica quam fortia corpora surgunt.*

Tandem apud *Compendium* in Aisiam labitur. Capiuntur in eo lucij, perticæ & lampredæ, carpiones sæpè ita crassi vt in foro Remensi veluti monstruosi vendi soleant. *Compendium* verò Gregorij ætate villa erat, nunc Regia est, ac fortè Ludouici & Caroli Calui temporibus. *Compendium*, inquit, villam una cum Rege secessit. lib. 6. cap. 35. Ipse (Ludouicus Pius) intra *Compendium* & *Carisiacum* cateraque his vicina palatia vsque ad hiberni temporis initium conversatus est, capite 115. lib. quarti. *Indeque per Monasterium sancti Quin-tini ad Siluacum, & inde per Carisia-cum*, nunc corruptè *Cresciacum*, veniens autumnalem venationem in Co Cuis.

SEQVA.
NA.

na saltu exercuit, capite 25. lib. 5.
Ad fluuios qui Axonam influunt
nunc venio. Sed antequam id faciam
premonero lectorem Summam vere-
ri lingua Campaniensi siue Belgica
secundæ significare fontem vnde
fluit, vt Summa Vela seu Vidula,
Summa *Biona*, Summa *Turba*, qui
in Axonam fluunt. *Bionna* autem
per Ancium castrum fluens infra
Viennam Axonæ permiscetur. *Turba*
è fonte ortus Gavillam fluit, atque
labitur in eundem supra *Capellam*
vicum Salictum, è Villari sicco pro-
fluens Axonam ingreditur supra
Chenium vicum. *Vallia* quoque ori-
tur supra Monasterium Signense,
Castrum Portiani irrigat, Axonam
influens. Similiter *Ardilio* vel Adref-
sia apud Soram ortus Trialeuium
decurrens, defluit in eam. Porro et si
modici sunt riui isti, tamen præte-
rire eos non oportuit. Denique A-
xona amnis & latissimus est, &
aquarum copia tumens. Cœpimus
de Vela seu Vidula dicere. Id nunc
præstandum. Vidula seu Vela oritur
è fonte sito supra vicum Summæ
Vela, qui abest à *Spina* celebri vi-

Somme
Velle, r.

Bione r.
Tourbe,
r.

Ancy.

Vallie.

Ardi-
lie, r.

Vele, r.
Nostre
Dame
de l'Es-
pine.

co, temploque Virginis Mariæ leu-
ca & dimidia tantum, sed à Cata-
launo vrbe præclara ad Matronam
flumen distat tribus leucis & dimi-
dia. Spina autem duabus abest à
Catalauno. Infra id municipium sa-
tis amplum situque mediocriter al-
to fluit Vela amnis, qui Castellum
Sillerij alluit, postea Remos rectà
perit oppidumque eorum notissi-
mum, cui DVRECORTORIO no-
men, prope quam urbem fluit. De
campis Catalaunicis Paulus Diaconus
cùm describit pugnam Catalau-
nicam, contra Atilam fortissimum
Hunnorum Regem, contra quem
pro republica Romana, vt supra di-
ximus, Ætius & Visigothi steterunt, sic
loquitur: *Eo siquidem praelio in cam-
pis Catalaunicis 800000. millia ho-
minum cesa referuntur, tantumque est
sanguinis effusum, vt paruulus qui
ibidem labebatur riuulus, immodicus
subito torrens effectus cadauera secum
traheret peremptorum.* Hæc Paulus
Diaconus in historia Longobardo-
rum. Qui per riuulum occisorum
sanguine imbutum non potuit ni-
si de Vidula loqui? præsertim

REIMS.

SEQUA-
NA.

cum constans hodie quoque fama sit iuxta eum fluvium pugnatum esse, victumque Attilam in campis Catalaunicis. Flodoardus in vitis Remensium Pontificum de Ebbone Archiepiscopo loquens, Epitaphium matris eius ab eo scriptum inserit.

*Mea forte si requiris temporis initia,
Scito Caroli fuisse Regni sub primordia.*

Ludouico triumphante dies fluxit ultima.

Renus primos lauit mores alueus Germanicus:

*Hinc nutrit & secundos Liger am-
dis Gallicus,*

Sequana fouit iuuentam, sordes sordens Vidula,

Praesul erat urbis huius mihi natus unicus,

Idem me conduxit sibi sociam laboribus,

Proximum ruinae locum renouando cupidus,

Decem ferme nuper annos simul hic peregrinus,

Ebbo Rector, ego mater Hilmitrudis humilis,

per flumina.

221

Fundamenta sedis sanctæ pariter ere-
ximus. SEQUA-
NA.

Deo debitum laborem dum gerebat
Pontifex,

Fessa quietem querebam: Ecce sub hoc
tumulo

Quinto me September mensis Calen-
darum rapuit.

O Viator, esto cautus semper ab ex-
cessibus,

Fateor non præfuisse ut debui, dum
potui:

Veniam dic pro vindicta, da (Deus)
petentibus.

Quo in epitaphio Ebbo Archie-
piscopus Remensis matris suæ Hil-
mitrudis laudes prosequitur, simul
trium fluviorum Galliæ meminit,
Ligeris, Sequanæ, & Vidulæ.

A Remorum vrbē Fimas vsque ^{Fimas.}
primum oppidum, portumque Vi-
dulæ sex leucæ terrestri itinere com-
putantur. Fimas autem martyrium
sanctæ Macræ Hincmarus esse ait
epistola ad Episcopos Franciæ, etsi
Ecclesia Fimarum Diuo Martino
dicata est. De eadem Macra Vsuar-
das in Martyrologio. In territorio,
inquit, Remensi passio sanctæ Macræ.

K iij

SEQUA-
NA. *que iubente Rictiouaro preside cum in
ignem esset precipitata, & permansisset
illaesa; deinde mammillis abscissis,
& squalore carceri afflictâ, super te-
stas etiam acutissimas ac prunas volu-
tata: orans transiit ad Dominum.*

Nore, r.

*Verum lapsus Vidula paulo lon-
gius, Norum exiguus riuulus vo-
luntariam ei deditioem facit. Ab
eodem Fimarum oppido vsque ad
portum Theobaldi occurrit alius flu-
uiolus decurrens è monte Virginis.
Cæterum post Theobaldi portum*

Brenne.

S. Ivet.

*Brannacum oculis subicitur Euodij
templo insigne & memoria Agnetis
nobilissimæ fœminæ, quæ nupsit
Roberto, Ludouici Crassi Regis fi-
lio, qui primus Druidensium Prin-
cipum familiam constituit, monen-
que curiosos Brannaci mentionem
feri à Gregorio Turonensi in histo-
ria Regum nostrorum vbi de Chil-
perico Rege agitur, indeque vsque
ad ostium Vidulæ in Axonam quod
est è regione vici nomine Condei
nihil superest. Denique à Remo-
rum vrbe vsque ad Vidulæ & Axo-
næ mixtionem, leucæ computantur
viginti quinque & amplius, ne di-*

cam triginta, si eas fluminis lapsu conficias. De Remis autem Cæsar libro 2. *Qui proximi Gallie ex Belgis sunt Suesiones fratres consanguiniosque Remorum, & Suesiones Bello-uacorum esse fratrimos, feracissimosque agros possidere. Vrbs autem Medunta tertio à Passiaco seu Pixeduno milliari collocata est, & pontem habet, & regionum infantium propter aëris salubritatem educatione gloriari solebat. De qua Guilielmus Armoricus poëta temporibus Philipp. Aug. Regis Franciæ & Ludouici 8. Philipp. l. 3. ita cecinit.*

SEQUA-
NA.

Mante.

Medunta, Treca, Barumque reuifit.
item libro xi.
Vada sub piscosa Medunta.

In aduersa vero ripa Mellentini siti sunt, & ita appellantur à Mellento insula atque oppido. Ab eodem Iuone epist. 115. multo melius quàm *Mulancum* à Paulo Æmilio Veronensi historico Francorum Lutetiæ in templo Virginis sepulto. Verisimile enim non est locum appellationis in diœcesi sua ab Iuone Episcopo nescitum. *Epta* autem amnis est, cujus fontem serenum Armori-

Menla.

Epte, r.

cia
cum in
mansis-
abscissis,
superte.
as volu-
minum.
o lon-
lus vo-
eit. Ab
que ad
lius flu-
irginis.
portum
Euody
Agnētis
nuplit
Regis fi-
m Prin-
monen-
tionem
in histo-
le Chil-
e vsque
m quod
Condei
Remo-
& Axo-
utantur
ne di-

SEQVA.
NA.cus appellat, vnde inquit lib. 4.
Philippidos.*Vnde oriens ortis fluit utilis Epta, sa-*
*tisque,**Donèc Sequanio procul hinc se perdit*
in amne.

De quo etiam duobus locis Su-
gerius loquitur in vita Crassi nostri
regis, eorum primus est, *Grata pif-*
cium fœcunditate Epta fluvius propè
Gisors. Gisortium fluit. Alter, *Interfluit Gi-*
sortium fluvius grata piscium fœcun-
ditate, qui dicitur Epta, qui quidem
oritur è fonte cognomine, duabus
leucis aut circiter à Gornaio di-
Gornay stans. Pars eius Gornaium interluit,
pars muros eius circuit. Gisortium
quoque partim intersecat, partim
S. Clair ambit versus *sanctum Clarum* fluens,
Roche- nomenque amittit. Apud *Guidonis*
Guyor. *Rupem Sequanæ* permiscetur, ab
ostio eius in fontem quatuordecim
leucis distans, à Gisortio verò sep-
tem. Tructas nutrit, lucios, can-
cros, goiones, anguillas prope in-
numeras. Et quidem *Gisortium* op-
pidani putant dictum quasi regis
otium. Municipium enim est ele-
gans ac benè situm, ac proverbio

dici solet tam ab ipsis quam à vicini-
nis populis videri eam urbem Doa-
rium Virginis Mariæ. Donatio enim
propter nuptias à sponso facta Doa-
rium est, quæ neque vendi, neque
liberis ex quaque causa eripi po-
test, ideoque charissima est. De
Gisortio autem notus est versus Ar-
morici.

Gisorti mœnia frangit.

Aliam quoque interpretationem
afferunt, ac Gisortium dictum pu-
tant quasi diuortium Regum Angliæ
& Franciæ. Sugerius historicus de
Gorneio insula hæc pauca tradit.

*Habet Castello insula grata amœnita-
te pabulorum, equis & pecoribus opi-
ma, quæ se aliquantisper latam, sed
plus longam producens maximam
oppidanis confert utilitatem, cum &
spatiamibus decurrentium aquarum
clarificam & exhilarationem, & mo-
dò florentium, modò crescentium gra-
minum obtutibus & formis exhilara-
tam offerat clarificationem; huius etiam
circunclutione existentibus securitatem.*

Est aliud Gornacum Castrum super Gornay
fluuium Matronæ situm; vnde Hugo ^{sive}
de Pomponia miles strenuus mercato- ^{Marne}

SEQUANA.

rum equos in via Regia insperato rapuit, & Gornacum adduxit. Hic itaque locus ad Normanniam pertinet.

Vernon.

Postodum Sequana *Nervonem* oppidum alluit, quod egregium pontem lapideumque habet, & Guilielmus Neubrigensis Anglorum historicus nomen oppidi etiam complectitur. *Gallionem* etiam Archiepiscopi Rothomagensis secessum ad animi oblectationem ab eadem ripa parum abesse moneo, qua *Verno*, qua *Medunta*, qua *Pissiacum* situm reperies. De quo Gallione *Armoricus* lib. 5. *Philippidos* ait:

Gallionis cingere muros.

Ac ferè distat Gallio à ripa Sequanae duobus passuum millibus. A Gallione autem ad *S. Audoëni* parochiam, quæ Archiepiscopi Rothomagensis olim fuit: inde ad *Archeuarum* pontis oppidum veniendum est. De eo *Armoricus Philipp.* lib. 7. ait: *Pontem qui dicitur Archa diruit.*

Quo transito, Sequana non multo post quinque leucarum flexum facit, vsque ad sancti Audoëni op-

pidulum, sed si breviorē nauiga-
tionem facere velis, opus est vt ter-
ra progressus aut equo, curru, aut
bobus vnam tantum leucam confi-
cias donec aquam Sequanæ iterum
reperias, & nauiculis ibi statim ha-
bitis vt viatores celeriter excepti
Rothomagum clarissimam urbem
vebantur. Sed antequam de ea di-
camus, Auduram flumen describe-
re lubet, quod in Sequanam labi-
tur ad pontem Arcuatum, fornices
enim pontium arcus appellari mos
est. E Pertica regione Carnuto vi-
cina labitur. De qua libro tertio
Philippidos Armoricus meminit
cū ait:

*Le Per-
che.*

*Pertica Rotroldo gaudet nemorosa re-
cepto.*

In Carnutum agros moderato cur-
su fertur. De eo agitur in veteri
martyrologio ad 12. Kal. Novem-
bris his omnino verbis.

*Carnotis, Iotro monasterio natalis
S. Prisci martyris super fluum Au-
dura. Et in vita Leofredi Abbatis
S. Crucis Eburonicum, fluuij Au-
cturæ bis fit mentio. Vita autem illa
scientissimè olim perscripta est.*

*Cony-
uile.*

SEQUA-
NA.

nam villam municipium Carnutum
alluit, de quo Iuo Carnotensis epi-
stola 268. Ecclesia, inquit, S. Nico-
lai sita est in municipio quod Curua-
nilla dicitur. Et epistola 267. Hac
Ecclesia in municipio quod Curuanilla
dicitur sita à fundatore suo in honore
sancti Nicolai, Canonico adiuu fuit
deputata. Inde labitur ad urbem
Carnutum inferioremque eius par-
tem, orientalem scilicet alluit. For-
tunatus in vita sancti Martini lib. 3.
de hac vrbe loquitur his verbis.

Carnotus hinc etiam dum prætereunda
veniret

Ethnica per campos passim obuia tur-
ba fluebat.

Cuius vrbis descriptionem non præ-
terit Armoricus Philippidos libro
secundo.

Vrbs quoque Carnutum, quam ciuis
tam numerosus,

Tamque potens Clerus, & tam præ-
dines opimant,

Ecclesieque decus, cui scemate, mole,
decore,

Iudicio par nulla meo reperitur in orbe.

Quam, quasi postpositis specialiter om-
nibus, vnam

Virgo beata docet Christi se mater SEQUA-
NA.

amare
Innumerabilibus signis, gratoque fa-
nore,

Carnuti dominam se dignans sepe
vocare:

Cuius & interulam cuncti venerantur
ibidem,

Qua vestita fuit cum partum pro-
tulit agnum.

Tum Nonigentum alluit Regium Nogent
le Roy.

dictum à Philippo Valesio, qui ibi
decessit, & eius nominis Rex sextus
fuit. Postmodum excipit Vegriam Vegre, r

è Monfortia sylva profluentem, ve-
nientemque Hudeneum municipium Houdä.
Dreux.

in via qua Drocas itur. E Drocis Blaise, r
Hadre,

Blesia amnis in Anduram labitur,
nec non Hadra qui è Nonanticuria r.
Nonen-

& longius fluens Stratam monaste-
rium, deinde Motellas vicum alluit, cour.
L'Estree

antequam ad Æduram periturus
perueniat. De Hadra autem vulgo
dici solet ille versus.

Hadra licet parua Francorum diuidit
parua.

Quod olim Francos à Normanorum
finibus distingueret. In prouincia
vero Normannia Audura fontem

cie
nutum
is epi-
3. Nico-
Curua-
7. Hac
ruanilla
z honore
ium fuit
urbem
us par-
it. For-
ni lib. 3.
bis.
ereunda
nia tur-
on pra-
os libro
am ciuis
am pre-
mole,
r in orbe.
liter om-

SEQUA-
NA.

L' Aigle

Ver-
neuil.

Filiers.

Anet.

Jury.

Regre.

Houde.

Pary.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

Houde.

habet inter *Aquilam* & *Vernolim*,
cuius muros alluens incipit Nor-
manniam à Francia distinguere. A
Vernolio Filiceras Anglicis bellis
notas petit, mox *Nonanticuriam*
Normannici quidem iuris, nisi quod
suburbana ædificia sunt Francici
Imperii. Postea *Anetum* pulcher-
rimam stationem & amœnissimam
villam præterfluit. Deinde *Iberium*
nobilem vicum quem *Ibram*, &
Ibream *Armoricus* appellat quarto
Philippidos.

Sibi jam subiecit Ibream.

Et alibi.

Ad Ibram signa reflectat.

Exin *Paciacum* in diuersa ripa si-
tum alluit. De quo idem *Armoricus*
Philippidos 3. de *Ricardo* Anglo-
rum rege loquens.

Paciaci sibi iura magis fore mœnia
credens.

Et de *Philippo* rege lib. 4.

Iam sibi Paciacum, sibi jam subiecit
Ibream.

A *Paciaco* autem continuato cur-
su propè *Eburonicum* urbem Episco-
patu insignem, deinde *Lucum* veris
præterfluit: postea *Gallionem*, de-

E-
VREVX.

nique eis pontem Sequanae, quem
 arcus seu fornices vocant, ubi penè
 peruentum est, ipsi fluuiò permis-
 cetur, & piscem quidem optimum
 gestuq; suauissimum, & varij gene-
 ris hic annis ferre solet. Id enim
 scire possum, cum in ripa eius apud
Brolium ordinis Clareuallensis mo-
 nasterium quinque. aut sex conti-
 nuos menses habitarem, ciuilia bel-
 la fugiens. Duo riuuli, vnus è sta-
 gno *Bertulensi* fluens, alter è Ver-
 nolio *Perticensis* regionis oppido,
 in vnum confluentes *Itenem* amnem
 faciunt, quod apud *Conderum* amce-
 nam stationem Episcopi Eburoni-
 cum lapideo ponte iungitur, perspi-
 cuasque vndas gerit, arenamque
 mortalium oculis gratissimam. In-
 de Eburonicum primariam urbem
 petens, in medio itinere repente
 terra absorptus periisse videtur:
 amplius enim quam terna passuum
 millia latet quasi numquam reditu-
 rus. Verum magna spectantium ad-
 miratione duabus leucis ab illa vrbe
 erumpit, quasi iterum velit videri:
 quod naturæ miraculum ingens es-
 se puto. Idque accidit prope Abba-

SEQUANA.

Ilon, r.

SEQVA
NA.

2.2 Pap. Mass. descr. Franciæ

tiam Sanctæ Crucis Diui Leufredi
in vico Cailliac, quo nomine Ro-
thomagenses abuti solent cum her-
bam Cresconiam abundè illo loco
renascentem publicè & in foro di-
strahentes Cailliacum non semel,
sed ter aut quater ingeminant. In-
nocentius tertius epistolarum De-
cretalium lib. 1. ad Abbatem San-
ctæ Crucis, & sancti Leufredi lo-
quitur de Ecclesia Diui Remigij in
villa Cailliac. Deinde Iton ad su-
burbana ædificia vrbis Eburonicum
prope Diui Taurini monasterium,
ipsamque urbem fuit antequam in
Auduram se effundat. Lucios per-
casque nobiles hic annis profert,
ROÜEN & albos pisces alit. ROTHOMAGI
præclarum pontem Sequanæ impo-
situm inuenies, de qua vrbe epistola
ad Victricium Episcopum Paulinus
agit in hunc modum; *Nunc Rotho-
magum & vicinis ante regionibus te-
nui nomine peruulgatum in longinquis
etiam prouinciis nominari venerabili-
ter audimus, & inter vrbes sacratis
locis nobiles cum diuina laude nume-
rari: haud immerito: cum totam illic
qualis in Oriente memoratur Heru-*

La Sei-
no.

ROÜEN

salen
prase
duxe
vrbe
affe
comp
sibi
tus
sibu
chir
vrb
ni,
inh
vrb
ille
nio
lici
tur
pre
flu
bis
to
pe
pra
O
pi
du

salem, faciem Apostolorum quoque
 presentia meritum tue sanctitatis ad-
 duxerit: qui peregrinam memoriis suis
 urbem affectu sanctorum spirituum, &
 affectu operum diuinorum sedibus suis
 comparant, qui in te ipsum aptissimum
 sibi diuersorium reppererunt. Fortuna-
 tus multo post, Rothomagum ver-
 sibus suis inseruit: quam & Viti-
 chindus lapsu temporum Danorum
 urbem vocat, quod eam Norman-
 ni, id est Septentrionales populi
 inhabitent. Inter opera vero illius
 urbis publica & admiranda pons
 ille spectari merito suo debet inge-
 niose ab artifice exædificatus, fœ-
 licisque eius in eo perspicue habe-
 tur ratio difficultatis, quæ inerat
 propter recurrentem fluxum & re-
 fluxum maris, qui singulis diebus
 bis accidit. Idcirco enim è quadra-
 to lapide structus est pilastris stu-
 penda crassitudine, & fornicibus
 præaltis.

De fluxu autem eo & refluxu
 Oceani Armoricus poëta Philip-
 pid. 6.

Substitit in portu, restuo quem Sequa-
 na fluctu,

SEQUA-
 NA.

SEQVA-
NA.

*Vno quoque die bis certis influit horis,
Et breue post spatium refluit; siccumque
relinquit,*

*Tamque repentinos operatur causa
meatus,*

*Soli nota Deo, nec eam comprehendere
sensu*

*Humano potuit, poteritve in secula
quisquam.*

Causa latet, sed res ita est.

De fluxu & refluxu generaliter,
deque duobus æquinoxiiis ab eo-
dem scriptore consequenter agitur,
ita vt scientiam eius lector admirari
cogatur. Et Fortunati versus se of-
ferunt:

*Peruenit qua se piscoso Sequana fluxu
In mare fert iuncto Rothomagensi
sinu.*

In ea vrbe ad Orientem eius vi-
suntur riuuli duo, qui illam intro-
sus irrigant, vni *Robertio*, alteri *Au-
beta* nomen, inque Sequanam la-
buntur. Quæ ad Oceanum fluere
perseuerans Caldebecum muni-
cipium alluit gentis Caletorum, mox
inter *Arefluctum* in eadem ripa &
Hunfluctum attingens Oceanum su-
bit. De Caletto autem pago ad annũ

Caude-
bec.
Caux.
Har-
fleur.
Hon-
fleur.

millesimum centesimum sexagesimum tertium Sigebertus tradit quod sequitur. *Iulia bona in Cal-* SEQUANA.
tensi pago iuxta Sequanam est sedes L'Isle-
Regia à Dominis Normannorum bonne.
multum amata, & frequentata.
Hanc Iulius Cæsar, ex cuius nomi-
ne Iulia vocatur, condidit. Destru-
cto verò Caleto ex eius veteri vo-
cabulo tota regio sita inter Sequa-
nam & mare adhuc vocatur. Quod
verò dicat Gobelinus bonus auctor
scire operæpretium est in commen-
tariis Pij secundi libro sexto. Nor-
mannia, inquit, provincia est Gallie
ad Oceanum pertingens, hinc Morinis
quos nostra ætas Picardos appellat, in-
de Venetis iuncta, quos Britones vo-
cant. In eo quod de Normannia di-
cit nihil improbo, sed Picardos ap-
pellari Morinos, & Britones Vene-
tos nescio quàm verum sit, vsque
adeo periculosum est homini exter-
no de ignotis regionibus scribere.
Alter autor est Ioannes Theutoni-
cus in Glossa, cap. Moses ait. Nor-
manni egregiè potant, ne anima eo-
rum maneat in sicco. Quam eius vo-
cem ridiculam puto; sobrietate enim

SEQUA-
NA,

Normanni Theuthonas superant, Ammiani quoque Marcellini ex libro decimo quinto locus hic annotandus est. *A Belgis eandem gentem Matrona discindit & Sequana, amnes magnitudinis gemina, qui fluenes per Lugdunensem secundam, post circumclausum ambitu insulari Parisiorum Castellum Lutetia nomine, consociatim meant, meantesque protinus in mare prope Castra Constantia funduntur.* Non quidem admodum propè, ô Marcelline, si verum amamus. Lexouij enim Aulerci & Baiocassini obstant atque impediunt ne prope Castra Constantia fundi Sequanam in Oceanum puteimus. Totam autem Normanniam à veteribus nominari secundam Lugdunensem libro de notitia Episcopatum Gallicæ jam ostendimus. Sunt ergo in Lugdunensi secunda septem Episcopatus cum territorio quisque suo, Rothomagensis, Ebroicensis, Lexouius, Sesiuiensis, Baiocassinus, Abrincatus, & Constantia. Quæ territoria ab vno Rothomagensi amplissimo Senatu summum ius accipiunt. Primum igitur amnes

singulorum Episcopatum profese- SEQVA-
 quamur. *Andelia* quidem dicece- NA.
 feos Rothomagensis in Sequanam *Ande-*
 labitur, utilissimus vrbi Lutetia le, r
 Parisiorum. Ligna enim non colli-
 gata in eum iaciuntur, quæ sensim
 ad ostium eius perueniunt, vbi in
 parata nauigia collocantur vt ad-
 uerso flumine Sequana in portum
 Parisiensem perueniant; vtque ce-
 lerius id fiat, adhibentur singulis
 nauigiis equi aliquot præituri. De
 Andelio Armoricus lib. 6.

*Obsidet Andelij, quod dicitur insula
 Castrum.*

Et diffusius libro septimo de An-
 delio quoque agitur. Andelius verò
 amnis oritur prope *Catillionem* ca-
 strum sub *Feritate Brayca*, ac de-
 currit retro *Orgueillum* vicum:
 deinde secundum colles *Nolla vallis*, *Charle-*
 & *Caroli noni regis*, vbi venationis *val.*
 labores pati erat solitus, secessum
 procul ab oculis mortalium. Tum
Floriacum in via qua Rothomagum
 itur. *Pontem S. Petri* præcipuam
 sedem Roncelliorum nobilissimæ
 gentis, postremo Andelius nomen
 amittit apud Abbatiam duorum

SEQVA.
N. a.

Amantium iuxta pontem quem *Ar-*
gnatum, ut dixi, vocant, in Sequa-
nam influens. *Sesunij* verò ab Aten-
conio vrbe quinque leucis distant,
estque ditissimus locus totius Epif-
copatus. Oritur autem prope *Se-*
olne, r. *suuios Olena* amnis Ptolomeo me-
moratus, *Sesuiorumque* urbem
interluit. *Argentam* urbem quinque
leucis remotam petens, quæ in edi-
to quidem loco sita decliuis tamen
est, qua parte in *Olenam* descendi-
tur, qui continuato cursu *Cadomum*
Caën. præclaram urbem *Baiocassinæ* dic-
ceseos interluit, ponteque iungitur
è tribus fornicibus composito. De
qua *Armoricus Philippidos* libro
octauo.

Villa potens, opulenta, sua spatiosa,
decora

Fluminibus, pratis, & agrorum ferili-
litate,

Merciferasque rates portu capiente
marino,

Seque tot Ecclesiis, domibus, & cini-
bus ornans,

Vt se Parisio vix annuat esse mino-
rem.

Qui verò situm *Cadomi* bene

excusserit, illam iudicabit & pulchram & amœnam ob Olenam flumen, qui bis quolibet die ob fluxum & refluxum Oceani inflatur. Inquam urbem fluius quoque alius nomine *Vdo* fluit, atque in Olenam labitur. Postremo tribus leucis ab urbe in portu *Doystrehan* in Oceanum effunditur. Notandumque est nauigia magna ab Oceano Cadomum magno ipsius commodo quaestuque civium impelli, ob fluxum refluxumque maris. Prope Cadomum in loco cui *Semella* nomen anno millesimo sexcentesimo quinto Balena ingens in litore Oceani destituta aquis refluxus qui tunc longè maximus fuit, capta atque oppressa est. Abeunte verò mari plebs fulmones, alaufas, & lampredas quotidie quam plurimas capit aut occidit. Sulla amnis è meridie profluens, & Tillij castri muros lauans, duos lapideos pontes habet: quorum vnus Vetus appellatur, alter verò *Redeneris*, Archidiaconatumque Cadomensis interfecat, prope cuius ostium dum mare intrat supereminet Templum parrochiale

SEQVA-
NA.Oudon,
r.Estre-
han.Vieux-
pont.
Reniers.

SFOVA-
NA
Cour-
seulle.

& via publica intermedia, & Ca-
stellum quod vulgo *Cursus Subia* di-
citur, quia ibi *Cursus Sullæ* definit,
Urbs verò *Baiocassium* ab Oceano
leuca & dimidia distans, Episcopa-
tu illustris, Templumque Virgini
sacrum, structura rectisque magni-
ficum habet, cui adiacet cœmite-
rium parochiale sancti Saluatoris
ad meridiem, vbi leguntur versus
in muro turris maioris olim sculpti,
qui sic habent:

*Quarta dies Pasche erat dum Clerus
ad huius*

*Quæ iacet hinc vetula venimus ex-
quias*

*Latitæ diem magis quem amisisse do-
lemus,*

*Quam centum tales si caderent ve-
tula.*

Eam urbem alluit ad orientem
Aure, r. amnis, qui vulgo *Aura* dicitur: sed
in Chartulario Ecclesiæ *Aurea*;
fluitque per parochiam, quæ *Val-
vaux* *lis super Auram* dicitur. Alius au-
sur Au- tem amnis *Droma* decurrit per
re. parochiam quæ *Vauselles* nuncu-
Drome, patur, leuca vna ab vrbe, valde
quidem periculosus: vnde hoc vul-
gare

gare
L
H
Id e
Dro
H
qui
radic
sam
per f
ta, t
cunt
rum
terr:
dim
ad l
dici
V
Præ
min
qui
sand
dec
Dot
filu
bec
fan
cec
fitu

gare circumfertur,

La Riviere de Drome

Ha tous les ans cheval ou homme.

Id est aut equum aut hominem
Droma quotannis absorbet.

Hi ambo confluunt prope locum
qui *Mansiones* appellatur, & ad *Maisös.*
radices *Montis Chalni* versus *Fos-* *La Fosse*
sam Solstitii sensim decurrunt su- *du Sou-*
per sabulo, arenaque firma & uni- *cy.*
ta, ubi è mortalium oculis subdu-
cuntur, non sine admiratione eo-
rum qui id fieri vident. Inde sub
terra latentes apparere incipiunt
dimidia leuca super littus maris,
ad locum qui *Portus Baiocassium*
dicitur.

Vironus seu *Viria*, Regia sedes
Prætorii Cadomensis, eodem no-
mine quo urbs fluvium habet,
qui in mare labitur apud *Vadum* *Le Vé*
sancti Clementis, & non procul *S. Cle-*
decurrit è regione Constantina *ment,*
Dona amnis, cujus origo est apud *autre-*
siluam & Castellum vulgo *Brique-* *ment le*
bec appellatum. Inde alluit castrum *grand*
sancti Salvatoris cognomento *Vé.*
Vicecomitis, vbi lapideo ponte tran- *la Doue,*
situr, postea acceptis aliquot flu- *r.*

SEQUA
NA.

violis fluit prope Carantum oppi-
dum, ubi lapideum pontem habet:
postea versus Vada sancti Clemen-
tis properat, & tandem effundi-
tur in mare, cuius fluxus refluxus-
que quotidie visitur. In Episcopa-
tu verò Abrincantuorum duo flu-
vii sunt, & Ocrium promontorium
Le Mont
saint
Michel
Ardre. Michaëlis nomen ferens, de qui-
bus hæc dicenda sunt. Primus vo-
catur Arduus, de quo Glaber hi-
storicus Cluniacensis cap 3. lib.
3. Est, inquit, non longè à promon-
torio S. Michaëlis in Oceano flu-
violus cognomento Arduus. Secun-
Senune. dus Senuna, quod didici à Postel-
lo Barantonio doctissimo viro ge-
nere Normanno, Oceano proxi-
mus, & navigabilis fluvius, qui
circa Ocreum promontorium in ma-
re evolvitur. Idem historicus de
promontorio Michaëlis eodem lo-
co scribit. Contigit in proximum
Ecclesiam beati Michaëlis Archangeli
cremari incendio, que scilicet
constituta in quodam promontorio lit-
toris Oceani maris, toto orbe nunc
vsque habetur venerabilis: nam
inibi certissimum conspicitur, videli-

cet ex incremento atque decremento ^{SEQUA}
 lunari eundo ac redeundo processu ^{NA.}
 mirabili in giro ejus promontorii,
 reuma scilicet Oceani, cujus etiam
 maris excrementum Malinas vocant,
 decrementum quoque Ledones nun-
 cupant: atque ob hoc maximè præ-
 dictus locus à plurimis terrarum po-
 pulis sæpius frequentatur. Est etiam
 non longè à predicto promontorio flu-
 violus cognomento Arduus, qui post
 hæc paululum excrescens per aliquod
 temporis spatium intransmeabilis ef-
 fectus ad predictam Ecclesiam ire
 volentibus viam plurimum impediens
 aliquantisper ejusdem itineris
 obstaculum fuit: postmodum verò in
 sese rediens profundissimè littus suo
 cursu sulcatum reliquit. De eodem
 promontorio hæc Armoricus bre-
 ter scribit.

Hic summo rupis in vertice scemate
 miro

Condidit Ecclesiam devotio Chri-
 sticularum,

Angelico monitu sibi quam sacravit
 honore

Perpetuo Michaël Archangelus, ut
 famuletur

SEQVA. Christo semper ibi monachorum con-
NA. cio sancta,

Quo v x perque gradus ascenditur,
inferiusque

Pendula villa domos speciosas &
plures habet:

Et populi multi satis ampla sede ca-
paces,

Qui locus in caelum se taliter elevat,
ut dum

A longè aspicitur, aliud nihil esse vi-
detur,

Ardna quam turris hominum fabri-
cata labore.

Circa annum Domini septin-
gentesimum decimum S. Michael
Abrincensium Episcopum monuit,
ut in summitate montis qui à ci-
uitate Abrincensi distat sex milli-
bus, Ecclesiam in nomine ejus
consecraret.

*Auran-
che.*

Eisdem verò Abrincantuos à
Britonum finibus *Coethnus* amnis
separat atque distinguit, ut ille
ipse *Armoricus* tradit libro octa-
uo, cum ait:

*Coeth-
non, r.*

————— *Abrincos*
Finibus à Britonum quos limitat
unda Coethni.

Castra verò Constantia Episcopum habent, à Constantino Cæsare Constantini Magni filio dicta, ut ex Marcellino apparet. Illa verò civitas muris incincta fossisque est. Extra eam versus occidentem solem in ima valle visuntur Romana opera, & altissimæ columnæ incredibilis structuræ, sub quibus fluit *Bulsardio* rivulus, supraque eas instar pontis fornices per quos fons semileuca ab eo aqueductu distans per tubulos plumbeos perducitur vsque ad urbem Constantiensem, & quidem mediam, sine quibus tubulis aqua ferè destitueretur. Superfunt *Lexovii* & *Aulerci*, de quibus *Armoricus* ait s. *Philippidos*:

— — Siceraque tumentis

*Algiapotatrix, Lexonia fontis egena,
Que pro fonte maras gaudet potare
lutosas.*

AVGE.

In Ecclesia Lexoviensi Archidiaconus *Algiensis* est notissimum nomen ab *Algia* dictum. *Regino* historicus ad annum Christi millesimum octingentesimum nonagesimum narrat Normannos, quod-

SEQVA
NA.
Contã-
ce.

Burd, r.

rancia
orum con-
cenditur,
ciosas &
a sede ca.
er elevat,
hil esse vi.
um fabri.
ti septin-
Michael
a monuit,
qui à ci-
sex milli-
nine ejus
cantuos à
us amnis
, vt ille
bro octa-
brincos
os limitat

SEOVA-
MA.

dam castellum in Constantiensi ter-
ritorio, quod ad sanctum Loth dice-
batur, obsedisse; accessum ad fontem
aque ex toto prohibentes oppidani
siti arescentibus sit deditio eo pacto,
ut vita tantum concessa cetera tolle-
rent. Illis à munitione progressis gens
perfida fidem & promissa data pro-
phanat, omnesque absque respectu
jugulat: inter quos Constantiensis Ec-
clesiæ Episcopum interimunt. Qui his-
toricus sancti Viri de quo loqui-
tur, nomen nescivit, quem Con-
stantienses Landum appellant.
Quas autem maras Lexoviorum
esse dicit Armoricus, easque à Lex-
ovienibus potari, hæ sunt resi-
des aquæ. Algiam autem appel-
lat, quam vulgò Augiam Anler-
corum Normanni vocant. Quæ
regio sub Lexoviorum Episcopatu
est, & de eorum naturali eloquen-
tia alibi diximus. Superest ut de
aliquot Normanniæ locis nondum
expositis pauca dicamus: ac pri-
mum de *Fiscanensi* Monasterio,
de quo Glaber c. 4. l. 4. sic ait:
*Fiscanense Monasterium supra ma-
re constitutum, à Rothomagensi ur-*

S. Lo.

Fiscam.

quadraginta fere milliaribus distat. Paulus Diaconus de Longobardis libro 1 capite 6. de Ebodia insula: quid dicat videamus: Triginta ferme millibus à Sequanico littore Ebodia insula distat, in qua, sicut ab incolis ipsis asseveratur, vergentium in eadem Charibdi aquarum garrulitas est. Audiui quendam nobilissimum Gallorum referentem, quod aliquot naues prius tempestate convulsæ, postmodum ab hac eadem Charibdi voratæ sint. Cæterum præstat quinti capitis initium adjungere ad intelligendum quid sit vorago, & ubi sit. Nec multum procul ab hoc de quo prædiximus littore contra Occidentalem partem, qua sine fine Oceanum pelagus profundissima illa aquarum vorago est, quam usitato nomine maris umbilicum vocamus, quæ bis in die fluctus absorbere & rursus euomere dicitur, sicut per uniuersa illa littora accedentibus & recedentibus fluctibus celeritate nimia fieri comprobatur. Huiusmodi vorago à Poëta Virgilio Charibdis appellatur, quam ille in freto Siculo esse his versi.

SEQVA- bus attestatur.

NA.

*Dextrum Scilla latus, laevum impla-
cata Charibdis*

*Obsidet, atque imo barathri ter gur-
gite vasto*

*Sorbet in abruptum fluctus, rursus-
que sub auram*

*Erigit alternos, & sidera verberat
unda.*

Ab hac sanè de qua diximus vo-
ragine sæpe naues rapi, è cursuque
attrahi affirmantur tanta celerita-
te, ut sagittarum per aërem lapsus
imitari videantur & nonnumquam
in illo barathro horrendo nimio
exitio pereant. Sæpe cùm jamque
mergenda sunt subitis vndarum
motibus retroactæ, tanta rursus
agilitate inde elongantur, quanta
priùs attractæ fuerant. Affirmant
esse & aliam hujusmodi voraginem
inter Britanniam insulam, Gal-
liamque provinciam. Cui etiam
rei astipulantur Sequanica, Aqi-
tanicaque littora, quæ bis quotidie
tam subitis inundationibus opplen-
tur, vt qui fortasse aliquantulum
introrsus ad littora deprehensus
fuerit, evadere vix possit. Videas ea-

rum regionum flumina fontes ver- SE QUANA.
sus cursu velocissimo relabi, ac per NA.

multorum millium spatia dulces
fluminum lymphas in amaritudi-
nem verti. Ac ne quis duo nos flu-
mina agri Lexouiorum obmisisse

queratur, dicemus *Iuam* Lexouio- Ive, r.
rum populos irrigare, & *Rillam* Rille, r.

amnem in eadem diœcesi fluere,
nominarique S. Pauli super Rillam
municipiolum. Post ostium flumi-

nis Sequanæ occurrit *Portus Gra-* Le Ha-
tia, quem Franciscus primus ædi- ure de.

ficare cœpit adversus vim Anglo- Grace
rum, Henricus verò filius ejus egre-

giè munivit. In eadem ora mariti-

ma *Fiscanum* quoque Monasterium
situm suprâ diximus. *Dieppa* sequi- DIET-
tur, à fluviolo nomen habens, vnde PE.

Armoricus:

—portus fama celeberrimus, atque
Villa potens opibus florenti nomine
Deppem.

Postremo *Aucum* non longè ab Ev.

Oceano adhuc Normannicum est,
cujus populos callidos, cautosque
esse natura cognitum est, nec subji-
ci velle legibus aut moribus ullius
gentis, & morum suorum ob-

SEQUA
NA:

fervantissimos custodes esse. Intra viginti quatuor horas licet eis ab eo quod dixerint promiserintque impune discedere. Litigare scienter & nodum in scirpo quærere solent, ut non sine causa Placentinus Normannos esse doli capaces ante pubertatem olim dixerit. Eisdem ego ingeniosos ad percipiendas bonas artes & scientias prædico.

S. Vale-
17:

Picardia statim sequitur, quæ Belgicæ secundæ partem facit, in qua Gualerici Aruerni genere monasterium atque oppidum indigenæ non Galerici, sed corruptè Valerici solent appellare. De situ ejus in vita sancti Galerici agitur his verbis; Situs ejus loci commodissimus est. Namque ab uno latere ex propinquo mari multam habet amenitatem, ab alio verò præterfluit piscosus fluvius Summa, atque illic super scopulos & saxa ingentia, ab imo usque ad sublime visantur structa ædificia quæ admirandam præbent vicine regionis hominibus spectaculum. Porro à parte tertia quæ ceteris præcellit, humus est optima & valde fertilis, & tam arboribus pomiferis

Summe 1.

quàm silvestribus, iisque & densis SEQVA.
 & speciosis, magno ambitu cingitur NA.
 ad multam utique amœnitatem. Nec
 abs re fuerit etiam quod in vita
 Burchardi Comitis Corbolii repe-
 ritur, hoc modo. Tempore gloriosi
 Roberti Regis circa annum Domini
 millesimum vigesimum octavum, re-
 gni verò sui quadragesimum primum,
 dum Francorum regnum optima pa-
 ce gubernaretur, subito idem regnum
 maligna conturbatur adversitate.
 Unde accidit ut quidam hujus seculi
 ventosa nobilitate prædives Arnul-
 phus Comitatus officio insignitus con-
 tra dominum Robertum insurgeret:
 & contra quæ ejus ditioni subiecta
 fore videbantur, incendio concremaret.
 & ea mala quæ inferre poterat in om-
 nibus adhiberet. Quæ discordia præ-
 valente, & diaboli sevitia præeunte
 Cœnobium sancti Walarici adiit,
 incendio cuncta quæ potuit concre-
 mavit, atque ipsum corpus Confessoris
 Christi proprio dominio subdidit.
 Quæ de re tristitia magna repleti
 monachi, tanto carentes patrono ce-
 leri gressu Regem Francorum adeunt,
 poscentes ut eis succurrere dignaretur.

SEQUA
NA.

Qui eis presentiam sui exhibere non
 valens Dominum Burchardum exo-
 rando deprecatur, ut eis sua vice suc-
 curreret, & eis corpus sanctum quo
 valeret iuvamine reddere faceret.
 Venerandus vero Burchardus Comes
 illuc adveniens, de Dei gratia cor-
 de confidens, Comitem Flandrensem
 adiit, Regia profert verba, & eum
 exorando deprecatur quatenus Con-
 fessoris Christi membra qua iniqua
 cupiditate sustulerat, voluntate &
 misericordia Dei preceunte solo resti-
 tueret proprio: qui ejus precibus assen-
 sum prebens, pacem fecit cum rege &
 Francis, & quod à tanto Comite pe-
 tebatur, celeriter adimpletur. Cum-
 que venissent ad fluvium qui Sum-
 ma dicitur, & inde transire vellent:
 repente mare cernunt inundasse, &
 viam sancto corpori Comitique Bur-
 chardo & ceteris qui cum eo erant
 denegare. Tunc Comes qui bajulus
 sancti corporis erat, cunctis audien-
 tibus ad Deum tota mente exoran-
 tibus dixit: Domine Jesu Christe,
 si misericordia voluntatis tue existi-
 ut corpus hujus sancti tui proprio re-
 stituatur cœnobio, jubeas nobis hoc

per Flamina.

253

SEQUIA
NA.

flumen maris clementia tua bonitatis
dirigere, & viam hujus itineris cle-
mentia tua nobis pandere non dedi-
gnetur, quatenus hac plebs tuo no-
mini serviens ad laudem gloriae tuae,
& ad honorem hujus sancti tui cor-
de devoto munera laudum lata cor-
dis exultatione persolvere valeat. Ad
hanc vocem servi Dei & precibus
sancti sui exoratus Dominus, subito
aequoreum mare ita divisum est, ut
baiuli sancti Corporis & cunctus po-
pulus laudando & benedicendo Do-
minum Deum cum summa laudis de-
votione illud aequoreum maris peri-
culum siccis vestigiis absque ullo ma-
ris periculo pertransiret: ex quo facto
illud Dominus reiterare dignatus est
miraculum quod per Moysen famu-
lum suum fugientibus filiis Israël
per medium mare operari dignatus
est. Hic verò annis non est admo-
dum largus, sed altus, & Sumina
vocatur à Fortunato Pictaviensi
Episcopo; sic enim ait c. 10. vitae
S. Medardi: In provinciam ducitur
Francorum acies Clotarij Regis cum
manu valida ad fluvium cui voca-
bulum Sumina. In vita S. Opor-

SEQUA
NA.

tunæ *Somona* dicitur. Id *veliuolum* flumen est, nunquam astringitur gelu, uno loco periculosissime navigatur propter cæcum gurgitem, accolis tamen cognitum. *Gregorius antiquissimus rerum nostrarum scriptor* eodem nomine appellat, ipsumque esse ex pulchris magnisque fluminibus regni *Franciæ* multi autores testantur. De eo & pluribus aliis *poëta Gallicus* sic cecinit :

*Tu n'as rien veu, que Dordogne &
Gironde,*

*Bien tost verras la Charante pro-
fonde,*

*Loyre au long cours, Seine au port
fructueux,*

*Saune qui dort, le Rosne impe-
tueux,*

*Aussi la Somme, & force autres ri-
vieres,*

*Qui ont les bords de maintes villes
fieres.*

Quibus versibus *Ligerim* quidem ob longissimum cursum eius laudat, *Sequanam* propter fructuosum portum, *Ararim* dormienti similem, ob leuem eius motum,

Rhodanum impetu rapidum esse SEQUA-
 dicit. Sommam multis urbibus NA-
 instructam atque ornatam, quam Som-
 id circo ab ortu fonteque petimus: me, r.
 Oritur in vico Veromanduorum Saint
 Feruaquio, vnde S. Quintini mu- Quen-
 nicipium petit: de quo Usuardus in tin.
 Martyrologio vetus scriptor sic
 ait: *In Gallis oppido Vermandensi* Vermā-
sancti Quintini, qui sub Maximino dois.
Imperatore martyrium passus, cuius
corpus post annos quinquaginta quin-
que revelante Angelo inventum est.
 Hæc ille pridie Kal. Nouembres.
 In vita quoque eius martyris scri-
 ptum inuenio quod sequitur: *Eius*
venerabile corpus licet ab impiis in
Somona fluvio cum plumbo fuisset im-
mersum, tamen per annos plurimos
latuit, & incorruptum est repertum.
 Sigebertus historicus ad annum
 nongentesimum sexagesimū quar-
 tum: *Ecclesia, inquit, S. Quin-*
tini martyris est in insula super flu-
vium Somone sita, cuius martyrium
anno Christi trecentesimo secundo con-
tigit. Addit Sigibertus, ab Eusebia
matrona in superiori loco præemi-
nentis oppidi, quod antiquitus

SEQUA
NA.*Amiès.
San-
s. rre.*

Augusta Veromanduorum vocabatur, corpus eius esse collocatum, & rursus ab Eligio Episcopo Nouiomensi detectum. De Veromandica autem regione, de Ambianensi, deque Santerienſi quomodo Philippo Regi ceſſerint, & quàm vberes ſint, Armoricus ſecundo Philippidos tradit.

Sic Regio quàm lata patet Veromandica tota

Ambianenſis humus pariter cum Santerienſi

Uberrate ſoli Regi ceſſere Philippo.

Ambianorum fines Nervij contingunt. Cæſar lib. 2. de bello Gallico. Idem lib. 3. Veromandui & Attrebates ſunt finitimi Nerviorum.

Peronae,

Inde Summa Peronam progreditur atque alluit, vbi flumem ipſum ponte iungitur. De Perona ſatis erit indicare in Templo illius ſepultum Carolum Smplicem Regem Francorum, malignitate doloque Heriberti Comit. Veromanduorum captum Quatuor leucis ab Ambiano clariffima vrbe

distat *Corbia*, quæ & vrbis nomen est, præclarique admodum *Cœnobii*, quod *Summa* alluitur. Quam quidem quæ respicit *Attrebates* populos, idem flumen alluit. *Ambianum* sequitur, cuius cives indiligentia suorum ius liberæ custodiæ quod eis *Reges* reliquerant, vltimis bellis amisere, eum ab *Hispanis* turpiter capti ne dicam delusi fuissent, oportuissetque *Henricum* quartum fortissimum Regem illa obsessa cogere hostem ad deditorem illius, etsi non voluntariam. *Pequigninum* supra *Ambianorum* urbem est tribus milliariibus, ponteque iungitur. Postremò *Abbatis-villam* præclaram nunc urbem alluit, à qua distat *sancti Richarii* monasterium duabus leucis. Id olim *Centula S. Richarii* Presbyteri monasterium fuit, ut *Vsuardus* ait: unde *fluviolus* rectè in *Suminam* decurrit, caniturque hodie antiquus ille versiculus, *Turribus à centum Centula dicta fuit.*

SEQUANA.

Pequigny.

Abbeville.

S. Richier.

Richarij autem monasterium tam celebre in regione *Pentiven-*

Ponthieu.

SEQUA-
NA.

sum est. Restat ut de ostio tanti & tam egregii fluminis Summæ aliquid dicamus, quod satis prope *Crotesium* est, urbem, castellum, portumque Pontiuui. Regio Pontinensis vocatur Pontium in vita Bernardi eremitæ ex Abbatis-villa: alii regionem *Pontium* dictam volunt à pontibus, quos propter paludes præterire oportebat. *Altilia* ejusdem Picardiæ fluvius, prope *Dorlens Dulendum* oritur, seque in Oceanum præcipitem dat non admodum procul à ponte *Collinarum*, vico Pontiuensium. Super *Munstruolium* urbem illius regionis amenam esse Pontiuensium mihi retulit nobilissimus Adrianus Boslerius. peritissimus regionis ac proprietarius *Boslerii* Castri, quod in ripa ejusdem loci propè situm est: à quo didici eundem fluvium altis marginibus contineri. Accolæ etiam alueum *Altiliæ* illum vocant. *Dulendum* autem à vico & castello *Autiæ* (ita enim Gallica voce *Altilia* dicitur) duabus tantum leucis distat, vadusque est hic amnis trajicere volentibus ab *Ambianis*

ad Atrebatem, alibi vado carere dicitur. Postremò Altilia infra pontem Collinarum & passum Altiliæ funditur in Oceanum, nec æstimari potest quot in ripis ejus castella, vici, monasteria diuersorum ordinum, vrbes munitionesque cum multa oblectatione animi visuntur. *Canceia* & *Summa* olim Pontiuensium clausuræ dicebantur, & ille quidem in vico *Magnicurtio* oritur, & Comitatu sancti Pauli, peracto tandem cursu in mare exoneratur supra *Monstrolium* urbem, inter cellam sancti *Jodoci* Pontuensis, & *Stapulas* Lupi doctissimi Abbatis Ferrariarum, diœcesis Senonensis, qui epistolas Ludouico Pio, & Carolo Caluo ejus filio regnantibus scitè perscripsit. *Canceia* autem *Hesdinum* Attrebatum labitur, pluribusque acceptis fluminibus in Oceanum se effundit. In Bellovacis Picardiæ populis, qui latè patent, *Tharam* majorem, & *Therinam* minorem amnes occurrere non debeo. Uterque ab occasu profluit, vterque in Orientem fertur: quod rarissimum est. *Mil-*

SEQUIA
NA.

Canche.

r.

Magnicurtio
Mani-
court.

S. Iosse.

Beau-
voisin.Picar-
die.Thare,
r.Therin.
Milly.

SEQUIA-
NA.

Milliacum autem locus est Bellouacorum, Castellania hodie à Claramonte dependens, ad Regesque pertinens, certa tamen ex parte ad Hadrianum Boslerium egregiè nobilem, cujus domicilium indicamus esse in Bellovacis vico Cagnio. Hi duo fluioli concurrunt atque confluunt, & aquas suas permiscunt, abundantque troctis & cancris. In vita sancti Luciani de Thara reperio quod sequitur: *A monte (Millio) quasi millibus tribus Thare transacto, unde pervenit Lucianus ad locum quem vir sanctus funeri tradendum elegerat uno ab urbe milliario distans, in agello publico, ibique cum palma victoria sanctus requievit in pace.* Et quidem in Bibliotheca Monasterii S. Victoris juxta Lutetiam exemplar reperi, nec solùm ibi, verùm etiam Beluaci, & Græcè scripta est, præfixaque olim à Perionio doctissimo viro operibus Diui Dionysii. Prope Milliacum autem mons est nomine *Millius*, & pratium in ejus summo visitur, in quo Lucianus martyr capite plexus vitam amisit.

Ufuardus ad V. Idus Januarias : *SEQUIA-*
Beluaci, inquit, *SS. Martyrum* ^{NA.}
Luciani Presbyteri, Maximiani &
Juliani, quorum *Maximianus &*
Julianus primò à persecutoribus gla-
 dio puniti sunt. Deinde beatus *Lu-*
cianus post nimiam cadem cum *Chri-*
stum viva voce confiteretur, priorum
 sententiam & ipse excepit. Thara
 verò & Therina fluunt prope *Bel-*
uacum clarissimam urbem, sedem-
 que Episcopi. Cæsar lib. 2 de Bello
 Gallico ; *Plurimi inter Belgas*
aiunt, Bellouacos & virtute & au-
toritate & longè numero valere, ac
posse conficere armata millium centum.
 Hodie quidem id non potest, Cæsar
 (pace tua dixerim) nisi multos bel-
 li socios impleret. Deducitur intra
 urbem riuus canali exceptus, qui
 eam perluit. Thara verò recepto
 jam riuo, quem intra mœnia dedu-
 ctum diximus, in radicibus Tharæ
 montis fluit. Et Thara quidem la-
 pideum pontem habet antequam in
 Aisiam labatur, à quo ponte collo-
 catis equis tractoriis efficitur vt fa-
 cilius magna onera ex Aisia acci-
 piat, cujusmodi sunt nauigia sale

SEQUA-
 NA. onusta: nec fluere, sed cadere in
 illam necesse est, & altiore esse.
 Indicare quoque necessarium pu-
 to in qua parte Picardiae sita sint
 haec loca, *Frigidus mons*, atque
Hermetis illi vicinus, & collis si-
 ve mons qui nostratibus Galliseo-
 rumque lingua *Beauvoir* dicitur,
 jactu arcus distans à Bretulio, sex
 leucis à Belvaco, totidem ab Ambia-
 nis & Monte Desiderii. Restant ve-
 stigia magnae urbis locopalustri. Vox
 autem *Beauvoir*, aut si mauius Italicè
 loqui *Belvedere*, ab omnibus vici-
 nis *Bretulio* populis celebratur. Du-
 lacijs domum suam aedificans repe-
 rit in jaciendis fundamentis qua-
 drorum quantitatem admodum
 crassorum in veteribus muris, ru-
 bicundorumque instar sandali eo
 loco quem rustici aecolae *Campos*
Trigui appellant. *Sanguinis* ter si re-
 gionem Picardi vocant, quatuor
 leucis à Perona, Roya & Deside-
 rij monte distantem. Postremò *Co-*
Coucy. *Vervin.* *Grate-*
panse. *diciacus*, & *Verninium*, *Bratuspan-*
tium quoque esse oppidum *Bello-*
uacorum Cæsar scribit libro secun-
 do *Commentariorum*, & vbi fuerit

ex similitudine nominis quod restat SEQUIA
Gratepanse dicitur, mutata prima NA.
 litera nominis Latini in B. *Frigi-Froi-*
mus mons à Beluaco distat leucis tan- mont.
 tum quatuor, estque situs Mona-
 sterij Cisterciensis Ordinis, in qua
 cella Helinandus historicus vixit,
 cuius opera in pluribus Gallia ar-
 mariis reperiuntur. Hoc enim scio.
 Prope quod Monasterium positus
 est Mons Hermetis, vbi adhuc in
 fodienda terra reperiuntur metal-
 licæ aut æreæ mortalium imagines,
 visiturque Castrametatio Roma-
 norum duobus ferè passuum mil-
 libus à Bretulio Picardia vico.
 Hæc Dulacius genere Aruernus ma-
 gnæ autoritatis senex Advocatus
 mihi & pluribus narravit, quar-
 tam leucæ partem vestigiorum vr-
 bis antiquæ & statuas & imagines
 æreas, & his similia detegi. Hæc
 narrabat homo minimè curiosus,
 de vicino sibi fundo loquens. Co-
 diciacus verò est locus situ alto at-
 que eminenti, & naturaliter mu-
 nito ac despicienti vndique subie-
 ctam planiciem admodum ferti-
 lem, quæ semen terræ dici potest.

encia
 dere in
 em esse.
 um pu-
 sita sint
 , atque
 ollis si-
 allis eo-
 dicitur,
 alio, sex
 Ambia-
 stant ve-
 stri. Vox
 is Italicè
 us vici-
 tur. Du-
 ans repe-
 tis qua-
 dmodum
 uris, ru-
 ndali eo
 e Campos
 is ter si re-
 quatuor
 e Deside-
 emò Cor-
 ratu span-
 m Bello-
 ro secun-
 vbi fuerit

SEQUIA
NA.

Vernin.

*Tiras-
che.*

Codicium nemo quod sciam ap-
pellavit, qui ante Flodoardum vi-
xerit. In finibus autem Laudu-
nensis urbis & Episcopatus collo-
catus est, & Veromanduorum fi-
nibus continetur. Denique *Verni-*
nium urbis nomen est sitæ in con-
finio Annovicorum, id est in re-
gione Tiraschia, estque in edito
monte situm, quod & admodum
validum natura est, & expugnatum
difficile, & aliundè satis munitum.
His expositis moneo fines Suessio-
num, proximos Remis dici à Ca-
sare libro secundo Commentario-
rum de bello Gallico.

Ut verò ad Aisiam revertamur,
Verberia est oppidulum quatuor di-
stans leucis à *Siluanecto* urbe &
Episcopatu celebri, propinquum
eidem Aisiæ in via quæ Compen-
dium itur. In quo quidem oppi-
dulo domus est pertinens ad or-
dinem Redemptionis captivorum,
qui ab immanibus Turcis vinciti
detinentur. Id oppidum aliqui
Verbery *Vermeriam* ineptè appellant, cum
scribi *Verberiam* oporteat. In fos-
sis *Siluanecti* urbis fluit à meridie
exiguus

exiguus amnis nomine *Nonneta*, oriturque duabus ab ea vrbe milliaribus, ac per *Centulliam* villam Memorantium fluit, & in *Aisiam* labitur tribus leucis cum dimidia ab eadem amœnissima villa quam Memorantii Proceres vt suam colunt. *Aisia* postmodum acceptis *Syluane* agri amnis, *Cretilium* epistola *Lupi Ferrariensis* cognitum alluit, & *Maxentia* Pontem. De eo loco *Appendix Gregorii Turonensis* cap. 26. loquitur in hunc modum: *Ebroinus cum multo comitatu exercitum Luxouio canobio egressus, vsque Isaram fluum veniens accessit, custodes dormientes interfecit, ad sanctam Maxentiam atque Isaram fluum transiens, quos ibi inuenit de insidiatoribus suis occidit. Quem locum in verbo Issam bis posito corrigimus, vt necesse est, Isaram pro Issa substituentes Bellomontem postea sanctique Lupi oppidula idem flumius irrigat, Adami Insulam faciens in agro Parisiorum, Aisiam pontis oppidum alluit, Isaraque ab incolis ineptè dicitur, cum Aisiam*

SEOUA
NA.
Non-
nette.
Chan-
tilly.
Creil:
Pont
sainte
Maxã-
ce.
Luxeuil.

Beau-
mont.
L'Isle
Adam.

ancia
ciam ap-
dum vi-
Laudu-
as collo-
orum fi-
e Veru-
in con-
st in re-
in edito
modum
pugnatu
unitum.
Suessio-
ici à Ca-
mentario
ertamur,
atuor di-
vrbe &
pinquum
Compen-
em oppi-
s ad or-
tivorum,
eis vincit
m aliqui
ant, cum
at. In fos-
à meridio
exiguus

SEQUA nominari oporteat, nec veterem
 NA, errorem sequi. Postremò infra Ai-
 fia oppidum longius fluit, decur-
 rens in locum quem vocant *Finem*
La Fin Aisia, & Gallica vocela *Fin d' Ai-*
s' Aise. se, inter *Confluentum* & *Andre-*
siacum, labitur in Sequanam Regem
 fluviorum, ut ita dicam. Nec dici
 potest quot & quanta commoda
 Aisia fluvius propter mercimonia
 varii generis, & ligna Parisiorum
 vrbi quotannis afferat, licet adver-
 so Sequana, in quem se effundit
 cum in eam urbem navigandum
 sit.

Morinorum gentem ultimam esse
 mortalium circa mare Oceanum
 Ptolomeus ait. Et Virgilius illo se-
 miverfu:

— *Extremique hominum Morini.*
 At Gratius in *Cynegitico*.

Quid freta si Morinum dubio re-
fluentia ponto

Noveris?

Tarvan. Ac Morini quidem subicieban-
ne. tur Episcopatu *Tarvanensi*. Ipsa
 vrbe consensu Principum diruta at-
Leyt, que eversa, solo fluviolo nomine
ruisseau Leyt, ad quem sita erat, incolunt

& integro permanente, tres ex ea ^{SEQVA}
 Episcopatus constituti sunt, quo- ^{NA.}
 rum vnus Bologniæ ad Oceanum
 collocaretur, duo, Yprensis scilicet
 & sancti Audomari, diuisis paro-
 chiis Belgio relinquerentur. Erectio
 quidem Episcopatus *Boloniensis* fa- ^{Boloi-}
 cta est anno millesimo quingentesi- ^{gne.}
 mo sexagesimo sexto, & primus
 Episcopus creatus est anno proxi-
 mè insecuto. *Pontium* verò Galli ^{Pon-}
 vt suum habent. In vita S. Salui ^{thien.}
 Monstroliensis docetur Pontiu
 provinciam appellari regionem il-
 lam. Joannes Comes Pontiu anno
 millesimo centesimo quinquagesi-
 mo octauo talem titulum publicis
 literis sibi attribuit. *Poncharum* vi-
 cus antiqua & nobilis Perria Pon-
 tiui pertinet ad Adrianum Boufler-
 tium spectatæ virtutis & nobilita-
 tis virum, sic dictum à *Castro Pon-*
tiui, in extremis paludibus sito.
 Hincmarus Archiepiscopus Re-
 mensis ad Ludovicum Balbum Re-
 gem Francorum scribens, *Ponticum*
 vocat, non Pontium.

Nunc *Calesium* venio. Eum lo-
 cum Philippus Comes Bologniæ, &

SEQUA-
NA.

patruus Ludouici noni tunc viven-
tis, primus munire, ac muris cin-
gere cœpit, quod munitionem il-
lam bello gerendo vtilem prospici-
eret propter viciniam Oceani, in-
deque brevissimum & facilem sibi
in Angliam trajectum petere lice-
ret, vt in historia Ludouici noni
fratre Philippi geniti cap. quarto
exponitur, quod Chronicon seu
vita scripta est à Joanne Jonvilla
Domino sub Catalaunensi Episco-
patu & Senescallo Campaniæ in
Belgica sitæ, vixitque temporibus
eiusdem Ludouici, quem nos san-
ctum dicimus. Caletium verò non
est portus Itius, vulgò de *Essen*,
quem Flandri *Isten*, Bolonienses
in Consuetudine sua *Vnissem* vo-
cant, vnde commodissimum è Gal-
lia in Britanniam trajectum esse Ju-
lius Cæsar scripsit his verbis quar-
to Commentariorum: *Cæsar cum
omnibus copiis in Morinos proficis-
citur, quod inde erat brevissimus in
Britanniam trajectus. Caletium e-
nim vrbs nomen est, à quadringen-
tis annis constitutæ. Portus verò
Itius hodie non clausus, situsque*

Calais.
Essen
port.

inter Caletium & Boloniam, vbi ^{SEQVA}
 vestigia portus adhuc visuntur, re- ^{NA-}
 dacti ad formam prati virentis,
 acervusque ingens aggestæ terræ
 fossis adhuc cinctæ visitur. Unde
 nihil vicinius Angliæ regno, qua-
 tuor enim leucæ cum dimidia su-
 persunt trajecturæ in Britanniam
 insulam. Cæterum soluenti à Ca-
 letio secundis ventis in eandem in-
 sulam itur tribus horis. Cæsar libro
 quinto Commentariorum belli
 Gallici, collaudatis militibus at-
 que iis qui negotio præfuere, quid
 fieri velit ostendit, atque omnes
 ad portum Itium convenire jubet.
 Quo ex portu commodissimum in
 Britanniam trajectum esse cogno-
 vit, circiter millium passuum tri-
 ginta transmissum à continenti.
 Eiusdem Cæsar ex libro sexto hæc
 quoque sunt. *In insula Britannia*
(id est Anglia) celeberrima adificia
esse ferè Gallicis similia. Materiam
 cuiusque generis vt in Gallia esse
 præter fagum & abietem, loca quo-
 que temperatiora quàm in Gal-
 lia remissioribus frigoribus, insu-
 lam esse natura triquetra, cuius

SEQUA.
NA.

270 Pap. Mass. descr. Francia
vnum latus est contra Galliam, ad
Cantium omnes Gallicas naues
appelli, regionem maritimam om-
nem, neque multam à Gallica dif-
ferre consuetudine. Nunc de Mo-
rinis ex epistola Paulini ad Victri-
cium Episcopum Rotomagensem.
Nunc, inquit, in terra Morinorum
situ orbis extrema, quam barbaris
fluctibus fremitus tundit Oceani,
gentium populi remotarum: qui sede-
bant in latebris via maris arenosa ex-
tra Jordanem antequam pinguesce-
rent fines deserti, in ea ora sibi per-
tuam sanctitatem à Domino luce-
gredientes, corde aspera Christo in-
trante posuerunt. Ubi quondam de-
serta sylvarum ac littorum pariter in-
tota aduena barbaria aut latrones
incole frequentabant, nunc venerabi-
les & Angelici sanctorum chori vr-
bes, oppida, insulas, sylvas, Eccle-
siis & Monasteriis plebe numerosis
pace consona celebrant. Et pauld in-
fra de Neruico littore loquitur in
hunc modum: In remotissimo Ner-
vici littoris tractu, quem tenui ad-
huc spiritu fides veritatis afflauerat,
& potissimum in vas electionis excer-

sibi, in te prima refulsit, clarus
 incaluit, ardentius & propius appa-
 ruit: in quo sanctificaret illic nomen,
 & per cuius nomen etiam à solis oc-
 casu in omnem terram sonus ejus exi-
 ret.

Gessoriacum littus esse gentis
 Morinorum ex initio Bedæ de hi-
 storia Ecclesiæ Anglorum apparet.
 Moto ergo velitari auxilio, Herutis
 scilicet & Batavis, numerisque Me-
 sicorum pluribus adulta hyeme, Lu-
 picinus dux Boloniam venit, quasi-
 tisque navigiis & omni composito
 milite, observato flatu secundo vento-
 rum ad Rutupias sitas ex adverso
 defertur, petitque LONDINVM.
 Hæc Ammianus lib. 20. Idem l. 27.
 Ad hæc prohibenda si copiam dedisset
 Fortuna prosperior, orbis extrema dux
 efficacissimus petens cum venisset ad
 Boloniæ littus, quod à spatio con-
 troverso terrarum angustius reciproci
 distinguitur maris attolli horrendis
 aestibus assueti, rursusque sine ulla
 navigantium noxa ad speciem com-
 planari camporum exinde transmeato
 lentius freto defertur Rutupias sta-
 tionem ex adverso tranquillam. In

SE. Q. A.
NA.

Comitatu Boloniensi & in ipsa vrbe est Abbatia beatæ Virginis, in qua Episcopi sedes: extra eam quinque aliæ, & quatuor Prioratus. Ab Rege Franciæ etiam tenebat Comitatus D. Pauli *ob Desurenam* Castrum ab eodem Boloniensi appendens, sicuti primis verbis Consuetudinis municipalis ostenditur. *Fossa* verò *Boloniensis*, quam vocant, in circuitu habet leucas sex & viginti.

Lyane,
r.

Lyana oritur supra *Cremarem* vicum quem irrigat, *Questocquam* & prope *Samelium* Benedictini ordinis Monasterium fluens, vicos aliquot alluit priusquam pontem... attingat quovsque Oceani fluxus percurrerit. Deinde in portu *Boloniæ* in mare effunditur prope *Dunefort* ab Anglis exædificatum. Igitur *Lyana* cursus septem aut octo leucas non excedit. Troctum piscem alit atque optimum: mercatores eum optarent navigabilem ut ligna afferret è vicinis illi sylvis, quibus regio abundat.

